VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69
THỨ TƯ
29.4.2026 (13.3 Bính Ngọ)
Số 51 (4342)
www.baovanhoa.vn
Email: baovanhoa@fpt.vn

Lãnh đạo Đảng, Nhà nước vào Lăng viếng Chủ tịch Hồ Chí Minh nhân kỷ niệm 51 năm Ngày giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước [2]

Phiên họp thứ nhất Hội đồng Quốc phòng và An ninh nhiệm kỳ 2026 - 2031 [3]

NGHỆ THUẬT PHƯƠNG NAM

Sáng đèn mừng ngày thống nhất

[11]

Chương trình nghệ thuật với chủ đề "Thành phố Hồ Chí Minh niềm tin sáng ngời" diễn ra tối 27.4 tại phường Bình Lợi Trung **Ảnh:THÚY BÌNH**

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Phát huy hệ giá trị quốc gia

● **TS PHAN THANH HẢI**

Trong hành trình phát triển của mỗi quốc gia, nếu các nguồn lực vật chất như vốn, công nghệ hay tài nguyên thiên nhiên có thể tạo ra những bước tăng trưởng nhanh trong ngắn hạn, thì hệ giá trị mới là yếu tố quyết định chiều sâu và tính bền vững của phát triển. Nói cách khác, hệ giá trị quốc gia không chỉ là nền tảng tinh thần, mà còn là một dạng "hạ tầng mềm", đóng vai trò định hình bản sắc, điều tiết hành vi và dẫn dắt con đường phát triển của dân tộc.

(Xem tiếp trang 2)

DỰ ÁN BẢO TỒN LÀNG VĂN HÓA CO TRÀ BỒNG BỊ "ĐẮP CHIẾU" HƠN BỐN NĂM :

"Trọng văn hóa thì còn, không trọng thì mất"

[5]

TỪ CHUYỆN CHIẾC MIỆN HOÀNG ĐẾ BỊ ĐỘI NGANG:

Thiếu chính xác trong tái hiện lịch sử

[9]

Những tấm huy chương "quý hơn vàng"

[15]

Lãnh đạo Đảng, Nhà nước vào Lăng viếng Chủ tịch Hồ Chí Minh nhân kỷ niệm 51 năm Ngày giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước

Nhân kỷ niệm 51 năm Ngày giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước (30.4.1975 - 30.4.2026), sáng qua 28.4, Đoàn đại biểu BCH Trung ương Đảng, Chủ tịch nước, Quốc hội, Chính phủ, Ủy ban TƯMTTQ Việt Nam đã đặt vòng hoa, vào Lăng viếng Chủ tịch Hồ Chí Minh và dâng hương, tưởng niệm các Anh hùng liệt sĩ tại Đài tưởng niệm các Anh hùng liệt sĩ trên đường Bắc Sơn.

Dự lễ viếng có Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm; Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn; Thủ tướng Lê Minh Hưng; Thường trực Ban Bí thư Trần Cẩm Tú; Bí thư Trung ương Đảng, Chủ tịch Ủy ban TƯMTTQ Việt Nam Bùi Thị Minh Hoài. Nguyên Tổng Bí thư Nông Đức Mạnh; nguyên Chủ tịch Quốc hội: Nguyễn Sinh Hùng, Nguyễn Thị Kim Ngân; nguyên Thủ tướng Phạm Minh Chính; nguyên Thường trực Ban Bí thư Trần Quốc Vượng, cùng các đồng chí Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Phó Chủ tịch nước, Phó Chủ tịch Quốc hội, Phó Thủ tướng, lãnh đạo Đảng, Nhà nước và lãnh đạo các Ban, Bộ, ngành, đoàn thể Trung ương đã dự lễ viếng.

Trước anh linh Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đoàn đại biểu đã bày tỏ lòng biết ơn vô hạn, thành kính tưởng nhớ công lao to lớn của Người đối với sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc ta. Người đã cống hiến cả cuộc đời cho dân, cho nước, dẫn dắt Đảng ta, nhân dân ta làm nên những thắng lợi vẻ vang. Vòng hoa của Đoàn mang dòng chữ: "Đời đời nhớ ơn Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại". Lịch sử đất nước mãi mãi ghi đậm khoảnh khắc lúc 11h30 ngày 30.4.1975 khi lá cờ cách mạng tung bay trên nóc Dinh Độc Lập, đánh dấu miền Nam đã hoàn toàn giải phóng, non sông Việt Nam thống nhất một dải.

Tiếp đó, Đoàn đại biểu lãnh đạo Đảng, Nhà nước đã tới đặt vòng hoa, dâng hương tưởng niệm các Anh hùng liệt sĩ tại Đài tưởng niệm các Anh hùng liệt sĩ trên đường Bắc Sơn. Trong không khí trang nghiêm, các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước bày tỏ lòng tưởng nhớ những người con ưu tú của dân tộc đã không tiếc máu xương, dũng cảm chiến đấu, hy sinh vì nền độc lập, tự do của Tổ quốc, vì hạnh phúc của nhân dân. Vòng hoa của Đoàn mang dòng chữ: "Đời đời nhớ ơn các Anh hùng liệt sĩ".

P.V

Phát huy...

(Tiếp theo trang 1)

Trong bối cảnh toàn cầu hóa sâu rộng và chuyển đổi số mạnh mẽ hiện nay, vấn đề hệ giá trị càng trở nên cấp thiết. Sự giao thoa, va chạm giữa các hệ giá trị diễn ra ngày càng mạnh mẽ, mở ra cơ hội tiếp nhận tinh hoa nhân loại, nhưng đồng thời cũng đặt ra nguy cơ "lệch chuẩn", suy giảm niềm tin xã hội, thậm chí "hòa tan bản sắc" nếu thiếu một hệ quy chiếu đủ vững chắc. Chính vì vậy, các văn kiện quan trọng của Đảng, đặc biệt là Nghị quyết 80-NQ/TW, đã khẳng định rõ, phát triển văn hóa, xây dựng và phát huy hệ giá trị quốc gia phải được đặt ở vị trí trung tâm của chiến lược phát triển.

Tuy nhiên, một câu hỏi lớn đặt ra là, làm thế nào để hệ giá trị không chỉ dừng lại ở những tuyên ngôn, mà thực sự "sống" trong đời sống xã hội, trở thành nguồn lực phát triển? Câu trả lời không nằm ở lý thuyết thuần túy, mà phải được tìm kiếm từ thực tiễn, nơi các giá trị được "hiện thân", vận hành và chuyển hóa thành động lực cụ thể. Trường hợp Huế là một minh chứng sinh động cho cách tiếp cận này. Với tư cách là một đô thị di sản đặc thù, đồng thời đã trở thành thành phố trực thuộc Trung ương, Huế đang từng bước khẳng định một mô hình phát triển dựa trên giá trị. Không chỉ sở hữu hệ thống di sản phong phú với tám di sản được UNESCO ghi danh, Huế còn biết cách chuyển hóa các giá trị đó thành nguồn lực phát triển. Năm 2025, địa phương này đón khoảng 6,3 triệu lượt khách, doanh thu du lịch đạt hơn 13.000 tỉ đồng, một con số cho thấy rõ khả năng "kinh tế hóa giá trị".

Điều đáng nói là, thành công của Huế không chỉ nằm ở con số, mà ở cách tiếp cận. Thay vì coi di sản là những "di tích tĩnh", Huế đã từng bước biến di sản thành "di sản sống". Mô hình "Festival Huế bốn mùa" chính là một minh chứng tiêu biểu, khi không gian văn hóa được kéo dài suốt cả năm, các giá trị được tái hiện, sáng tạo và lan tỏa liên tục trong đời sống đô thị. Di sản không còn nằm trong bảo tàng hay khu vực bảo tồn khép kín, mà hiện diện trong từng hoạt động, từng trải nghiệm của người dân và du khách…

Tuy nhiên, nhìn rộng ra, quá trình phát huy hệ giá trị quốc gia hiện nay vẫn đang đối mặt với nhiều thách thức. Một trong những vấn đề nổi bật là nguy cơ thương mại hóa cực đoan di sản. Khi giá trị bị đưa vào cơ chế thị trường mà thiếu định hướng, rất dễ dẫn đến tình trạng "làm mỏng" giá trị để phục vụ thị hiếu ngắn hạn. Nhiều lễ hội bị sân khấu hóa quá mức, nhiều sản phẩm văn hóa bị giản lược thành hàng hóa tiêu dùng nhanh, trong khi chiều sâu văn hóa và tính thiêng dần bị mai một.

Bên cạnh đó, xung đột giữa bảo tồn và phát triển vẫn là một bài toán chưa có lời giải trọn vẹn. Áp lực đô thị hóa, mở rộng không gian, phát triển hạ tầng và thu hút đầu tư đang ngày càng gia tăng, đặc biệt tại các đô thị di sản như Huế. Nếu không có cơ chế điều tiết hợp lý, rất dễ rơi vào hai thái cực: Hoặc phát triển làm tổn hại di sản, hoặc bảo tồn cứng nhắc làm triệt tiêu động lực phát triển. Một điểm nghẽn khác mang tính căn bản là hệ thống thiết chế văn hóa. Nhiều thiết chế còn lạc hậu, thiếu tính kết nối, chưa đáp ứng yêu cầu của thời đại số và nền kinh tế sáng tạo. Không gian sáng tạo còn hạn chế, cơ chế tự chủ chưa rõ ràng, trong khi nguồn nhân lực văn hóa, nghệ thuật chưa được đào tạo theo hướng liên ngành. Điều này khiến cho việc chuyển hóa giá trị thành nguồn lực gặp nhiều khó khăn.

Trong bối cảnh đó, yêu cầu đặt ra không chỉ là bảo tồn hệ giá trị, mà là phải "kích hoạt" hệ giá trị như một động lực phát triển. Trước hết, cần thay đổi tư duy, từ "bảo tồn" sang "phát triển dựa trên giá trị". Di sản không chỉ là đối tượng cần bảo vệ, mà phải được nhìn nhận như một nguồn lực, một tài sản có khả năng sinh lợi nếu được khai thác đúng cách. Tiếp đó, cần xây dựng một "hệ sinh thái giá trị" tích hợp giữa văn hóa, kinh tế, công nghệ. Trong hệ sinh thái này, văn hóa cung cấp nội dung và bản sắc; kinh tế tạo ra cơ chế vận hành; còn công nghệ đóng vai trò nền tảng kết nối và lan tỏa. Đây chính là con đường để hệ giá trị không chỉ tồn tại, mà còn phát triển và thích ứng trong bối cảnh mới.

Đồng thời, cần đẩy mạnh chuyển đổi số trong lĩnh vực văn hóa, không chỉ dừng lại ở số hóa di sản, mà hướng tới tạo ra các sản phẩm và trải nghiệm mới. Tuy nhiên, chuyển đổi số phải đi kèm với bảo vệ giá trị, tránh nguy cơ "phi vật thể hóa cực đoan", khi giá trị chỉ còn tồn tại dưới dạng dữ liệu mà mất đi không gian thực hành. Quan trọng hơn cả là yếu tố con người. Hệ giá trị chỉ có thể "sống" khi được nội tại hóa trong mỗi cá nhân, mỗi cộng đồng. Vì vậy, giáo dục giá trị, đặc biệt trong thế hệ trẻ, cần được coi là một nhiệm vụ trọng tâm, lâu dài.

Phát triển, nếu chỉ dựa vào tăng trưởng kinh tế, sẽ khó có thể bền vững. Chỉ khi được dẫn dắt bởi một hệ giá trị vững chắc, phát triển mới có thể đi đúng hướng, tạo ra sự hài hòa giữa vật chất và tinh thần, giữa truyền thống và hiện đại, giữa quốc gia và toàn cầu. Và đó cũng chính là con đường để Việt Nam khẳng định vị thế của mình trong thế kỷ XXI. ■

Không được từ chối, chậm trễ cấp cứu người bệnh dịp nghỉ lễ

Bộ Y tế vừa ban hành văn bản về bảo đảm công tác khám chữa bệnh, cấp cứu tai nạn giao thông trong dịp nghỉ lễ 30.4 - 1.5. Bộ Y tế đề nghị các cơ sở khám chữa bệnh trực thuộc Bộ, các trường đại học, Sở Y tế các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương và y tế các Bộ, ngành tổ chức trực đầy đủ theo bốn cấp; chuẩn bị nhân lực, phương tiện, vật tư y tế, bảo đảm năng lực cấp cứu, nhất là tại các khu vực trọng điểm.

Các đơn vị tổ chức tốt công tác cấp cứu, khám chữa bệnh, bảo đảm tất cả người bệnh cấp cứu được khám và điều trị kịp thời, không từ chối hoặc xử trí chậm trễ. Trường hợp chuyển tuyến phải xử trí cấp cứu ban đầu ổn định, giải thích đầy đủ cho người bệnh và người nhà trước khi chuyển đến cơ sở y tế khác. Bộ Y tế yêu cầu phân công thường trực cấp cứu ngoài viện, sẵn sàng ứng phó khi xảy ra tai nạn giao thông nghiêm trọng, tai nạn hàng loạt, thảm họa tập trung đông người; đồng thời tăng cường bảo đảm an toàn vệ sinh thực phẩm, phòng tránh ngộ độc thực phẩm, đuối nước, giẫm đạp tại các khu vực tập trung đông khách du lịch.

Các đơn vị duy trì thường trực đường dây nóng 24/24h để sẵn sàng chỉ đạo, phối hợp, chi viện khi cần thiết; khi có tình huống đặc biệt như cấp cứu thảm họa, tai nạn hàng loạt, ngộ độc thực phẩm phải báo cáo khẩn về cơ quan quản lý và báo cáo nhanh bằng văn bản. Bộ Y tế đề nghị các đơn vị nâng cao trách nhiệm, chủ động triển khai các nội dung, bảo đảm công tác y tế phục vụ nhân dân trong dịp nghỉ lễ.

B.N

Giải phóng mặt bằng ở các di tích Huế đang chậm tiến độ

Công tác giải phóng mặt bằng dự án di dời dân cư khu vực Kinh thành Huế (giai đoạn 1 và giai đoạn 2) đang chậm tiến độ so với kế hoạch, ảnh hưởng đến việc bàn giao mặt bằng sạch cho đơn vị quản lý di tích để triển khai các bảo tồn, tu bổ.

Theo Ban Quản lý dự án Đầu tư xây dựng khu vực 1 TP Huế, đến tháng 4.2026, vẫn còn hơn 500 hộ dân thuộc diện di dời khỏi khu vực 1 di tích Kinh thành Huế (giai đoạn 1) vẫn chưa bàn giao mặt bằng. Từ khi thực hiện dự án vào năm 2019 đến nay, tỷ lệ hộ dân hoàn thành bàn giao mặt bằng đạt hơn 75%. Dự án giải phóng mặt bằng khu vực 1 di tích Kinh thành Huế với các chính sách đặc thù, được triển khai từ năm 2019 nhằm đưa hàng nghìn hộ dân đang sinh sống ở khu vực di tích đến nơi ở mới và trả lại mặt bằng để tu bổ, tôn tạo, phát huy giá trị di sản Huế.

Dự án giải phóng mặt bằng ở khu vực Kinh thành Huế giai đoạn 1 có nguồn vốn là 1.905 tỉ đồng, gồm 1.880 tỉ đồng từ ngân sách Trung ương và 25 tỉ đồng từ ngân sách địa phương; đã chi trả cho người dân hơn 1.638 tỉ đồng. Chính quyền địa phương cơ sở và các cơ quan liên quan tiếp tục tuyên truyền, vận động những hộ dân trong diện di dời sớm giao mặt bằng. Nhiều trường hợp đã nhận tiền đền bù và nhận đất tái định cư nhưng vẫn "chây ì", cơ quan chức năng sẽ rà soát để tiến hành cưỡng chế theo quy định.

Ngoài ra, giai đoạn 2 của dự án mở rộng công tác giải phóng mặt bằng ở 16 khu vực di tích chủ yếu ở bên ngoài Kinh thành Huế cũng đã được HĐND tỉnh Thừa Thiên Huế, nay là TP Huế thông qua từ cuối năm 2024 nhưng đến nay vẫn chưa hoàn thành việc phê duyệt giá trị đền bù. Đại diện Ban Quản lý dự án Đầu tư xây dựng khu vực 1 TP Huế cũng cho biết, nhiều hộ dân sinh sống ở khu vực di tích lăng Dục Đức và chùa Thiên Mụ sau thời điểm quy hoạch di tích sẽ không được bồi thường về đất nên họ không đồng ý nhận đền bù. Riêng khu vực di tích Trấn Hải Thành (phường Thuận An) từng là công trình quân sự nên phải đợi ý kiến của Bộ Quốc phòng.

S.THÙY

THÔNG BÁO GỘP SỐ

Nhân dịp kỷ niệm 51 năm Ngày giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước (30.4.1975 - 30.4.2026) và Ngày Quốc tế Lao động 1.5, Báo *Văn Hóa* gộp hai số (4343, 4344), ra ngày 1.5. Báo *Văn Hóa* sẽ trở lại bạn đọc với số báo 4345, ra ngày 6.5. Trong những ngày báo in tạm nghỉ, những tin tức thời sự trong nước và quốc tế sẽ được cập nhật, phản ánh trên *Văn Hóa* điện tử.

VĂN HÓA

Phiên họp thứ nhất Hội đồng Quốc phòng và An ninh nhiệm kỳ 2026 - 2031

Hôm qua 28.4, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm, Thống lĩnh lực lượng vũ trang nhân dân, Chủ tịch Hội đồng Quốc phòng và An ninh đã chủ trì Phiên họp thứ nhất Hội đồng Quốc phòng và An ninh nhiệm kỳ 2026-2031, sau khi Quốc hội khóa XVI phê chuẩn các thành viên Hội đồng nhiệm kỳ mới.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm phát biểu chỉ đạo **Ảnh: TTXVN**

Đây là phiên họp mở đầu có ý nghĩa quan trọng, diễn ra trong bối cảnh toàn Đảng, toàn dân, toàn quân đang tập trung triển khai Nghị quyết Đại hội XIV của Đảng; bộ máy nhà nước nhiệm kỳ mới đã được kiện toàn, bước vào giai đoạn phát triển mới với yêu cầu rất cao về giữ vững ổn định chính trị, tăng cường quốc phòng, bảo đảm an ninh và bảo vệ vững chắc Tổ quốc. Tại Phiên họp, Hội đồng xem xét, thảo luận và cho ý kiến đối với ba nội dung trọng tâm: Báo cáo tổng kết việc thực hiện Quy chế hoạt động của Hội đồng nhiệm kỳ 2021-2026 và phương hướng hoạt động nhiệm kỳ 2026-2031; Dự thảo Quy chế hoạt động của Hội đồng nhiệm kỳ 2026-2031; Dự thảo Chương trình hoạt động toàn khóa của Hội đồng nhiệm kỳ 2026-2031.

Phiên họp thống nhất nhận thức rằng Hội đồng Quốc phòng và An ninh là thiết chế hiến định đặc biệt, gắn với những vấn đề hệ trọng của quốc gia, dân tộc; có chức năng, nhiệm vụ xem xét, quyết nghị những vấn đề đặc biệt quan trọng liên quan đến quốc phòng, an ninh và bảo vệ Tổ quốc. Trong tình hình thế giới, khu vực tiếp tục diễn biến nhanh, phức tạp, khó dự báo; cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn gay gắt; các thách thức an ninh truyền thống và phi truyền thống đan xen, yêu cầu đặt ra đối với Hội đồng là phải chủ động nghiên cứu, đánh giá, dự báo, chuẩn bị từ sớm, từ xa, không để đất nước bị động, bất ngờ trong mọi tình huống.

Các ý kiến tại Phiên họp tập trung đánh giá khách quan, toàn diện kết quả thực hiện Quy chế hoạt động của Hội đồng nhiệm kỳ 2021-2026; làm rõ những kết quả đã đạt được, đồng thời thẳng thắn chỉ ra những tồn tại, hạn chế về cơ chế phối hợp, chế độ thông tin, báo cáo, phương thức chuẩn bị nội dung, chất lượng nghiên cứu, dự báo, tham mưu và xử lý các vấn đề liên ngành, liên lĩnh vực. Trên cơ sở đó, Hội đồng cho ý kiến về phương hướng hoạt động nhiệm kỳ 2026-2031, bảo đảm hoạt động thiết thực, hiệu quả theo đúng chức năng, thẩm quyền theo quy định của Hiến pháp và pháp luật.

Đối với Dự thảo Quy chế hoạt động nhiệm kỳ mới, Hội đồng nhấn mạnh yêu cầu bảo đảm rõ nguyên tắc, rõ trách nhiệm, rõ thẩm quyền, rõ cơ chế phối hợp, rõ chế độ làm việc; đồng thời có tính chủ động, linh hoạt, kịp thời trong xử lý những vấn đề phát sinh từ thực tiễn. Đối với Chương trình hoạt động toàn khóa, Hội đồng xác định những vấn đề trọng tâm, chiến lược, hệ trọng thuộc phạm vi chức năng, nhiệm vụ của Hội đồng; bảo đảm tính bao quát nhưng không dàn trải, có trọng tâm, trọng điểm, phát huy vai trò định hướng và dự báo chiến lược.

Phiên họp thứ nhất Hội đồng Quốc phòng và An ninh nhiệm kỳ 2026-2031 đã thành công tốt đẹp, đặt nền tảng quan trọng cho việc tổ chức hoạt động của Hội đồng trong cả nhiệm kỳ, góp phần nâng cao hiệu quả công tác lãnh đạo, chỉ đạo xử lý các vấn đề chiến lược về quốc phòng, an ninh, đối ngoại, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới. **P.V**

Sẽ có một "Không gian nghệ thuật âm nhạc truyền thống Việt Nam"

● **T.SƯƠNG**

Bộ VHTTDL vừa Phê duyệt Đề án xây dựng Dàn nhạc dân tộc quốc gia Việt Nam nhằm góp phần bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống dân tộc.

Đề án được xây dựng nhằm kế thừa, bảo tồn và phát huy các giá trị và di sản âm nhạc truyền thống từ việc sử dụng và khai thác các loại nhạc cụ dân tộc trên lãnh thổ của Việt Nam; nghiên cứu, sưu tầm, khai thác hiệu quả các giá trị di sản văn hóa phi vật thể, di sản tư liệu âm nhạc dân tộc, nghệ thuật biểu diễn truyền thống.

Đổi mới, nâng cao hiệu quả hoạt động của Nhà hát Ca, Múa, Nhạc quốc gia Việt Nam (sau đây gọi tắt là Nhà hát) trên cơ sở kế thừa, phát huy nguồn lực hiện có, được bổ sung nguồn lực diễn viên từ các đơn vị nghệ thuật trên toàn quốc nhằm nâng cao năng lực biểu diễn nghệ thuật âm nhạc dân gian, dân tộc chuyên nghiệp, đảm bảo tính khả thi, tiết kiệm và hiệu quả khi thực hiện các chương trình có quy mô vừa và lớn. Đồng thời, góp phần phát huy các hệ giá trị văn hóa để xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, tạo động lực thực hiện khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc; định hướng nhận thức thẩm mỹ nghệ thuật cho khán giả, công chúng; đẩy mạnh giao lưu, hợp tác quốc tế để nghệ thuật biểu diễn âm nhạc dân tộc, truyền thống Việt Nam vừa giữ vững bản sắc, vừa nâng cao khả năng hội nhập và trở thành một trong những trụ cột của văn hóa đối ngoại.

Đề án được thực hiện từ năm 2026; Đề án đặt ra mục tiêu cụ thể: Đến năm 2026 - 2027, xây dựng và hoàn thiện dàn nhạc dân tộc có quy mô, quy chuẩn đáp ứng hoạt động phục vụ các chương trình văn hóa, nghệ thuật mang tầm quốc gia và quốc tế; Đến năm 2031, trở thành một "Không gian nghệ thuật âm nhạc truyền thống Việt Nam" đáp ứng các sự kiện văn hóa trong nước và quốc tế. Theo đó, Dàn nhạc Dân tộc quốc gia Việt Nam (sau đây gọi tắt là Dàn nhạc) do Bộ VHTTDL xây dựng và giao Nhà hát trực tiếp quản lý và tổ chức điều hành. Dàn nhạc có chức năng biểu diễn, sưu tầm, bảo tồn, phát huy, phát triển nghệ thuật âm nhạc dân gian, truyền thống các dân tộc Việt Nam; trình diễn các tác phẩm âm nhạc thế giới được chuyển soạn cho Dàn nhạc.

Dàn nhạc được xây dựng trên cơ sở khoa học, sự hài hòa về cường độ âm thanh và màu sắc đặc trưng của mỗi loại nhạc cụ. Tiếp thu những tinh hoa về hình thức tổ chức các nhạc cụ trong dàn nhạc giao hưởng trên thế giới, Dàn nhạc được chia thành các bộ nhạc cụ khác nhau, quy định số lượng nhạc công cho mỗi loại nhạc cụ dựa vào tính chất âm thanh của loại nhạc đó. Việc phân chia này giúp tạo ra sự đa dạng và cân bằng âm thanh trong âm nhạc, đồng thời cho phép các nhà soạn nhạc khai thác tối đa tiềm năng của từng loại nhạc cụ để tạo ra những hiệu ứng âm thanh độc đáo và phong phú. Nổi bật trong dàn nhạc là các loại nhạc cụ gảy (nhạc cụ dây gảy) đóng vai trò quan trọng, mang đến âm sắc đa dạng và màu sắc đặc trưng. Các nhạc cụ này thường được sử dụng để độc tấu, hòa tấu hoặc đệm hát, tạo nên những giai điệu mang đậm bản sắc văn hóa dân tộc.

Dàn nhạc là một tập hợp gồm nhiều nhạc công sử dụng các nhạc cụ dân gian, truyền thống các dân tộc Việt Nam; các nhạc cụ truyền thống của Việt Nam được cải tiến về tính năng, hiệu quả, hiệu năng sử dụng; kết hợp với một số nhạc cụ, bộ nhạc cụ trong dàn nhạc giao hưởng phương Tây hoặc được kết hợp với các giọng hát được sử dụng theo những nguyên tắc nhất định nhằm phục vụ cho việc trình diễn một tác phẩm âm nhạc Việt Nam và quốc tế. Dàn nhạc có nhiệm vụ dàn dựng và biểu diễn các chương trình, tiết mục nghệ thuật âm nhạc đặc sắc dân gian dân tộc; các chương trình nghệ thuật âm nhạc đương đại đảm bảo tính dân tộc và các tiết mục nghệ thuật của các nước trên thế giới phục vụ khán giả trong nước và quốc tế nhằm nâng cao đời sống văn hóa, tinh thần thẩm mỹ của nhân dân… ■

HÀ NỘI "SIẾT CHẶT" VỈA HÈ, CHỢ TẠM, CHỢ "CÓC":

Người dân ủng hộ, tiểu thương... lăn tăn

Khi chi phí mặt bằng vượt quá khả năng chi trả, trong khi sức mua tại chợ truyền thống chưa đủ hấp dẫn, nhiều người buộc phải lựa chọn cách tồn tại trong vùng "xám", vừa né tránh lực lượng chức năng, vừa níu giữ nguồn thu nhập ít ỏi.

● **Bài, ảnh: NGUYÊN KHANG**

Giữa những đợt ra quân lập lại trật tự đô thị vừa qua, hình ảnh tiểu thương lặng lẽ "bám" vỉa hè không chỉ là câu chuyện vi phạm cần xử lý mà còn phản ánh một bài toán mưu sinh đầy áp lực.

Nỗi lo mặt bằng và mưu sinh

Trong những câu chuyện dẹp chợ cóc chợ tạm, lấn chiếm vỉa hè gần đây, phía sau sọt rau, lồng gà là cả một bài toán kinh tế đầy trăn trở của những người lao động ngoại tỉnh về Hà Nội mưu sinh. Tại một góc vỉa hè tại khu chợ Thanh Xuân Bắc, cảnh mua bán giờ đây diễn ra chóng vánh và có phần "kín đáo" hơn trước.

Mặc dù bị cấm bán ngoài vỉa hè, bị "đuổi" nhưng nhiều ngày nay anh N.V.B (xã Chương Mỹ) và một số tiểu thương vẫn cố bám trụ tại gốc cây, góc khuất nào đó để bán gà cho khách quen suốt 20 năm qua. "Khách lạ thì không bán được vì mình không bày ra. Hàng hóa phải giấu kỹ lắm, khi nào có người gọi điện hoặc khách quen nhận ra mình thì mới dám lấy ra bán", anh B chia sẻ. Điểm tập kết hàng hóa của anh hiện tại chỉ là một gốc cây phía xa, còn bản thân anh thì đứng trực ở vỉa hè để quan sát và chờ đợi những cuộc gọi quen thuộc. Khi được hỏi về việc tìm một chỗ ngồi ổn định trong nhà, anh B thở dài vì giá thuê mặt bằng đang vượt quá khả năng chi trả. Theo anh, một diện tích nhỏ ở tầng 1 khu tập thể hơn chục m^2 đã mất khoảng 8 triệu đồng/tháng; còn vào chợ thì ít khách, và giá phải bán cao hơn. "Chi phí chỗ ngồi và các loại phí dịch vụ sẽ khiến giá hàng hóa tăng thêm "một hai giá". Ví dụ ở ngoài bán 110.000 đồng/kg thì vào chợ phải bán 130.000 - 140.000 đồng/kg. Dịp Tết ở ngoài 140.000 đồng thì trong đấy phải 170.000 đồng/kg. Bán đắt thế khách không mua, nên bọn em cứ phải bám ở đây mới sống được", anh B nói.

Cũng như anh B, chị P.T.H, hơn 10 năm qua bán quanh quẩn ở khu chợ Thanh Xuân Bắc với sạp hàng giò, chả, xúc xích cũng ngao ngán vì không có khách, cả ngày bán được dăm trăm nghìn. Dù chị vẫn có một chỗ ngồi nhờ cửa một shop bánh kẹo, nhưng vẫn có một giỏ để bán rong. Lúc nào thấy bóng dáng lực lượng chức năng, chị lại "trốn" hoặc nép nhờ vào cửa hàng nào đó. Đây cũng là tình cảnh của nhiều bà con bán hàng bám trụ vỉa hè trong một tháng qua. Ông Nguyễn Duy Lâm, Trưởng phòng Kinh tế, Đô thị và Hạ tầng phường Thanh Xuân (Hà Nội) cho biết, thực hiện việc lập lại trật tự đô thị, phường đã và đang triển khai quyết liệt giải tỏa các tụ điểm chợ cóc, chợ tạm. Đây được xem là nhiệm vụ trọng tâm nhằm đảm bảo mỹ quan thành phố và an toàn giao thông cho cư dân khu vực.

Theo rà soát, địa bàn có ba điểm nóng trọng điểm cần thực hiện giải tỏa dứt điểm. Trong đó, chợ tạm Chính Kinh được yêu cầu hoàn thành trước ngày 31.3, trong khi các khu vực tại ngõ 53 phố Quan Nhân và ngõ 40 Nguỵ Như Kon Tum có thời hạn đến ngày 30.6. Tuy nhiên, với sự vào cuộc đồng bộ của hệ thống chính trị, phường đã chủ động triển khai sớm các biện pháp nghiệp vụ. Ngay từ tháng 3.2026, các điểm nóng này đã cơ bản được giải tỏa xong. Cũng theo ông Lâm, xác định việc dẹp bỏ chợ cóc không chỉ là mệnh lệnh hành chính mà còn liên quan đến sinh kế của người dân, phường đã triển khai các bước hỗ trợ cụ thể như tuyên truyền và vận động hộ kinh doanh ký cam kết không vi phạm trật tự đô thị; sắp xếp nơi kinh doanh ổn định, thông tin rộng rãi về các vị trí còn trống tại các chợ truyền thống như chợ Thượng Đình, chợ Nhân Chính… để bà con có nơi buôn bán chính quy. Qua công tác tiếp nhận phản hồi ý kiến, tiểu thương có nhu cầu chuyển đổi vào chợ truyền thống rất ít.

Ông Lâm cho rằng, dù đã đạt được những kết quả, công tác duy trì trật tự đô thị vẫn đối mặt với một số khó khăn khách quan. Đó là thói quen mua sắm tiện lợi của người dân và đặc thù địa hình nhiều ngõ nhỏ khiến việc xử lý triệt để cần nhiều thời gian. Một số tiểu thương vẫn còn tâm lý e ngại chi phí khi vào chợ chính quy hoặc tìm cách thuê lại mặt bằng nhỏ trong ngõ để tiếp tục kinh doanh.

Nghịch lý của chợ truyền thống

Trong bối cảnh dẹp vỉa hè, chợ cóc nhưng một điều nghịch lý là việc đăng ký thuê quầy bán hàng ở chợ truyền thống không tăng lên nhiều, lý do là ít khách, không phù hợp mặt hàng… Điển hình như chợ Thanh Xuân. Mặc dù tồn tại hơn 20 năm qua, phục vụ hàng nghìn hộ dân, nhưng đến nay chợ Thanh Xuân hiện vẫn còn 42/247 quầy đang bỏ trống, chủ yếu tập trung tại tầng 2, khu vực trước đây dành cho hàng vải, còn lại là một số quầy hàng rong, hàng cá…

Bà Nguyễn Thị Hiền, Phó Trưởng Ban quản lý chợ phường Thanh Xuân cho hay, chợ luôn tạo điều kiện để bà con vào thuê quầy và giá thuê cũng không cao. Theo quy định, chợ Thanh Xuân nằm trong diện chợ hạng 2, mức trần tiền thuê địa điểm có thể lên tới 225.000đ/m^2, nhưng thực tế tại đây chỉ thu cao nhất là 153.000đ/m^2/tháng ở các khu vực mặt tiền nhằm hỗ trợ bà con tiểu thương. Còn lại 60 đến hơn 100.000đ/m^2/tháng. Đối với phí vệ sinh, đơn vị đã chuyển đổi linh hoạt từ hình thức khoán (130.000đ/hộ) sang tính theo khối lượng thực tế để đảm bảo tính công bằng; riêng phí ký gửi hàng đêm, mức thu cơ bản là 80.000đ/tháng/quầy, kèm theo chính sách giảm trừ lũy tiến cho các hộ thuê nhiều quầy cùng một ngành hàng trên một hợp đồng.

Tuy nhiên, để được bán tại chợ, các hộ kinh doanh phải tuân thủ quy định của của Nhà nước về xuất xứ hàng hoá, an toàn thực phẩm, kiểm dịch; kê khai thuế… Trong khi đó, các cửa hàng, tiểu thương bán hàng xung quanh chợ thì vấn đề này khó kiểm soát đầy đủ. Bà Hiền cũng cho biết, theo quy định của thành phố, tiểu thương không được bán gà lông (gà sống) trong nội đô mà bắt buộc phải bán gà thịt rồi, có dấu kiểm dịch. Trong chợ có 2-3 hàng bán gà lông phải tạm nghỉ để chuyển đổi, nhưng ngay đối diện cổng chợ có 2 - 3 hàng gà lông vẫn bán công khai.

Bên cạnh đó, theo quy định hiện hành, nhà ở của hộ dân đồng thời với kinh doanh thì không được cấp giấy phép đăng ký kinh doanh nên nhiều tiểu thương đã "lách luật" bằng cách đăng ký thuê quầy trong chợ truyền thống để được cấp giấy phép kinh doanh. Sau đó họ quay ra bán hàng ở nhà thuê của hộ dân ngoài chợ. Chính những bất cập này khiến tiểu thương không muốn vào chợ và bài toàn chợ cóc, chợ tạm ở khu vực này cũng trở nên khó giải quyết hơn. Thực tế cho thấy, Hà Nội đã triển khai việc dẹp chợ cóc, lấn chiếm vỉa hè nhiều lần nhưng tình trạng chưa được giải quyết dứt điểm. Và lần này, nhiều tiểu thương vẫn đang trong tâm lý "chờ đợi" cho qua "chiến dịch" sẽ quay trở lại bán hàng như trước. ■

Hàng quán, chợ cóc 2 bên đường dẫn vào chợ Thanh Xuân đã được dẹp bỏ

Thời tiết nắng nóng dịp nghỉ lễ 30.4 - 1.5

Trong dịp nghỉ lễ 30.4 - 1.5, thời tiết trên cả nước có sự phân hóa rõ rệt, với xu thế chung là ngày nắng, một số khu vực xuất hiện mưa rào và dông rải rác, riêng Nam Bộ có nơi nắng nóng. Theo Trung tâm Dự báo khí tượng thuỷ văn quốc gia, vào dịp nghỉ lễ 30.4 - 1.5, tại khu vực Bắc Bộ, có mưa rào và dông vài nơi, trưa chiều trời nắng; riêng ngày 3.5, khu vực Tây Bắc có nắng nóng cục bộ. Nhiệt độ thấp nhất phổ biến từ 22 - 24 độ C, có nơi dưới 21 độ C; từ đêm 2.5 tăng lên 23 - 26 độ C. Nhiệt độ cao nhất dao động 28 - 31 độ C, từ ngày 2.5 tăng lên 31 - 34 độ C, có nơi trên 35 độ C.

Khu vực Trung Bộ, từ Thanh Hóa đến TP Huế, ngày 30.4 có mưa, mưa rào rải rác ở phía Nam; từ ngày 1.5 trời nắng, ngày 3.5 có nơi nắng nóng, chiều tối và đêm có mưa rào và dông vài nơi. Nhiệt độ thấp nhất 22 - 25 độ C, từ đêm 2.5 tăng lên 24 - 27 độ C; cao nhất từ 27 - 30 độ C, sau đó tăng lên 32 - 34 độ C, có nơi trên 35 độ C. Từ Đà Nẵng đến Bình Thuận (cũ), ngày 30.4 có mưa, mưa rào rải rác ở phía Bắc; từ ngày 1.5 ngày nắng, ngày 3.5 có nơi nắng nóng, chiều tối và đêm có mưa rào và dông vài nơi. Nhiệt độ thấp nhất 24 - 27 độ C, cao nhất 31 - 34 độ C, ngày 3/5 có nơi trên 35 độ C.

Khu vực Tây Nguyên và Nam Bộ duy trì trạng thái ngày nắng, có nơi nắng nóng; riêng ngày 30.4, Nam Bộ có nắng nóng. Chiều tối và tối có mưa rào rải rác và có nơi có dông, đêm có mưa rào và dông vài nơi. Nhiệt độ thấp nhất từ 21 - 24 độ C, riêng Nam Bộ 25 - 28 độ C; cao nhất 30 - 33 độ C, riêng Nam Bộ 32 - 35 độ C, có nơi trên 35 độ C. Tại Hà Nội, thời tiết chủ đạo là ngày nắng, đêm không mưa. Nhiệt độ thấp nhất 22 - 24 độ C, từ đêm 2.5 tăng lên 24 - 26 độ C; cao nhất 29 - 31 độ C, từ ngày 2.5 tăng lên 31 - 33 độ C...

V.D

DỰ ÁN BẢO TỒN LÀNG VĂN HÓA CO TRÀ BỒNG BỊ "ĐẮP CHIẾU" HƠN BỐN NĂM :

"Trọng văn hóa thì còn, không trọng thì mất"

● **Bài, ảnh: NHƯ ĐỒNG**

Sau hơn bốn năm kể từ khi được khởi xướng, dự án bảo tồn Làng văn hóa Co Trà Bồng (Quảng Ngãi) vẫn chưa thể hoàn thành như kỳ vọng. Những vướng mắc về quy hoạch, thủ tục đất đai và nguồn lực khiến tiến độ bị kéo dài, để lại khoảng trống không gian văn hóa cộng đồng, nơi tiếng chiêng người Co có thể ngân vang nhưng vẫn còn dang dở.

Vì nhiều vướng mắc nên dự án Làng văn hóa Co chưa thể thành hình hài

Người dân Trà Bồng mong chờ một "Làng văn hóa Co" sớm được hình thành

> *Người dân đồng thuận cao, sẵn sàng bàn giao mặt bằng, nếu các khó khăn được tháo gỡ, dự án hoàn toàn có thể triển khai trong thời gian tới, đáp ứng nhu cầu sinh hoạt văn hóa của cộng đồng.*
>
> **(Ông HỒ KIM DŨNG, Chủ tịch UBND xã Trà Bồng)**

Giữa những triền núi trập trùng của Quảng Ngãi, nơi sương sớm còn vương trên mái nhà sàn và gió rừng thổi qua từng tán cây già, thôn 2, xã Trà Bồng hiện lên như một lát cắt nguyên sơ của đời sống người Co. Ở đó, nhịp sống chậm rãi, mộc mạc, gắn bó với tự nhiên, nhưng cũng chất chứa nhiều trăn trở trước sự đổi thay không ngừng của thời gian.

Những trăn trở giữ hồn văn hóa

Tiếng chiêng, thứ âm thanh tưởng chừng chỉ vang lên trong lễ hội, nhưng ở đây lại mang một ý nghĩa khác. Nó không đơn thuần là âm nhạc, mà là ký ức, là sợi dây nối kết cộng đồng, là cách người Co định danh chính mình giữa dòng chảy đương đại.

Trong căn nhà ở giữa thôn, nghệ nhân Hồ Ngọc An người đã bước qua tuổi 70 vẫn đều đặn nhắc về chiêng như một phần máu thịt. Giọng ông trầm, chắc, giống như chính nhịp chiêng mà ông đã gắn bó suốt cuộc đời. Với ông, cồng chiêng không chỉ là nhạc cụ, nó là linh hồn của làng, là tiếng nói của tổ tiên, cầu nối giữa quá khứ và hiện tại. Ông An kể, khoảng một nửa người dân trong thôn biết đánh chiêng. Một con số nghe qua có vẻ đáng mừng, nhưng ẩn sau đó lại là nỗi lo. "Biết" không đồng nghĩa với "giữ được". Khi việc thực hành không còn thường xuyên, khi không gian sinh hoạt văn hóa bị thu hẹp, thì ký ức dù còn đó cũng dễ dần phai.

Ở thôn 2, người già, thanh niên, thậm chí cả trẻ nhỏ đều từng chạm tay vào bộ chiêng. Nhưng sự tiếp nối ấy vẫn mang tính tự phát. Không có lớp học bài bản, không có lịch sinh hoạt cố định, không có nơi chốn để duy trì nhịp điệu đều đặn. Mọi thứ chủ yếu dựa vào trí nhớ cộng đồng và sự tận tâm của những nghệ nhân cao tuổi, những người đang dần lùi vào phía sau của thời gian. Điều khiến ông An trăn trở không phải là chuyện hôm nay còn bao nhiêu người biết đánh chiêng, mà là ngày mai, khi những người như ông không còn nữa, ai sẽ giữ nhịp? Và giữ bằng cách nào?

Chính từ câu hỏi đau đáu ấy, kỳ vọng về một nhà văn hóa, là không gian chung cho cộng đồng được đặt ra như một lời giải. Nhưng suốt nhiều năm, lời giải ấy vẫn chưa thành hình.

Văn hóa chỉ tồn tại khi được coi trọng

Theo lời ông An, dự án bảo tồn Làng Văn hóa Co từng mang đến nhiều hy vọng khi được công bố. Người dân nghe nói có vốn, có kế hoạch, có lộ trình. Nhưng rồi, hết lần này đến lần khác, thông tin lại thay đổi. Khi thì vốn bị điều chuyển, khi lại vướng thủ tục... Thời gian trôi qua, niềm kỳ vọng dần chuyển thành sự chờ đợi mỏi mòn.

Một trong những nút thắt lớn nhất lại nằm ở vấn đề tưởng chừng rất "kỹ thuật": Đất đai. Khu đất dự kiến xây dựng vẫn thuộc quản lý của ngành giáo dục, chưa được chuyển đổi mục đích sang đất văn hóa. Một thủ tục hành chính kéo dài nhiều năm, đủ để làm chậm lại cả một dự án mang ý nghĩa cộng đồng sâu sắc. "Không cần lớn," ông An nói, "chỉ cần làm được." Với ông, điều quan trọng không phải là quy mô hoành tráng, mà là tính khả thi. Một mái nhà đủ rộng để bà con tụ họp, tập luyện, tổ chức lễ hội như thế đã là đủ để văn hóa tiếp tục sống. Trong những chuyến đi giao lưu với các tỉnh miền núi phía Bắc, ông nhận ra nhiều nơi đã làm được điều đó. Họ có không gian, có tổ chức, có sự hỗ trợ từ chính quyền. So sánh ấy không nhằm trách móc, mà để nhấn mạnh một điều giản dị: Văn hóa chỉ tồn tại khi được coi trọng.

"Trọng văn hóa thì còn, không trọng thì mất". Câu nói của ông ngắn gọn, nhưng chứa đựng cả một đời chiêm nghiệm của ông. Hiện tại, thôn có ba nghệ nhân được công nhận chính thức. Nhưng ngoài họ, vẫn còn nhiều "kho tàng sống" khác chưa được ghi nhận. Vợ ông An là một ví dụ. Bà biết múa, thổi sáo, làm đồ thủ công. Những kỹ năng ấy không nằm trong giấy tờ, nhưng lại là phần hồn của văn hóa.

Đối với ông Hồ Văn Nam, bảo tồn văn hóa không phải là việc của riêng nghệ nhân hay chính quyền, mà là trách nhiệm chung. "Không thể bỏ," ông nhấn mạnh. Bởi nếu bỏ, không chỉ là mất đi một loại hình nghệ thuật, mà là mất đi cách sống, cách nghĩ, cách con người hiểu về cội nguồn của mình. Trong ngôi nhà của ông vẫn còn lưu giữ năm bộ chiêng. Mỗi bộ chiêng là một câu chuyện, một ký ức, một phần lịch sử của làng. Ông không chỉ giữ, mà còn chơi, còn truyền lại như một cách để ký ức không bị đóng khung mà tiếp tục vận động. Anh Hồ Văn Út, thanh niên ở thôn 2 chia sẻ, bảo tồn không thể chỉ dừng ở việc "giữ", mà phải "tạo không gian để sống". Ý tưởng về một "Làng văn hóa Co" không chỉ là nơi trưng bày, mà là nơi diễn ra hoạt động thường xuyên: Nơi nghệ nhân dạy chiêng, nơi thanh niên học múa, nơi nghề thủ công được thực hành và truyền lại. Quan trọng hơn, đó có thể trở thành điểm đến du lịch, tạo sinh kế, giúp văn hóa không chỉ tồn tại mà còn có giá trị kinh tế.

Chậm tiến độ là do… "đủ thứ"

Ông Hồ Kim Dũng, Chủ tịch UBND xã Trà Bồng cho biết, địa phương đã xây dựng đề án bảo tồn văn hóa người Co, với trọng tâm là hình thành "Làng văn hóa Co" nhằm tạo không gian bảo tồn và phát huy các giá trị truyền thống. Tuy nhiên, dự án hiện gặp nhiều vướng mắc, chủ yếu liên quan đến quy hoạch sử dụng đất, thủ tục pháp lý và nguồn vốn chưa được phân bổ kịp thời. Ngoài ra, việc điều chỉnh địa giới hành chính trước đây cũng ảnh hưởng đến tiến độ triển khai.

"Người dân đồng thuận cao, sẵn sàng bàn giao mặt bằng, nếu các khó khăn được tháo gỡ, dự án hoàn toàn có thể triển khai trong thời gian tới, đáp ứng nhu cầu sinh hoạt văn hóa của cộng đồng", ông Dũng nhấn mạnh. Theo Phó Giám đốc Sở VHTTDL tỉnh Quảng Ngãi Phan Văn Hoàng, dự án bảo tồn Làng văn hóa Co Trà Bồng đã được UBND tỉnh phân bổ kế hoạch đầu tư công trung hạn giai đoạn 2021-2025 tại các Quyết định số 848/QĐ-UBND ngày 3.8.2022; phân bổ kế hoạch đầu tư công năm 2022 tại Quyết định số 849/QĐ-UBND ngày 3.8.2022 của UBND tỉnh về việc phân bổ kế hoạch đầu tư công năm 2022, giai đoạn 2021-2025 thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi tỉnh Quảng Ngãi giai đoạn 2021-2030, giai đoạn I: Từ năm 2021 đến năm 2025; theo đó, dự án giao Sở VHTTDL làm chủ đầu tư; thời gian thực hiện: 2022-2024.

Với trách nhiệm chủ đầu tư, Sở triển khai theo trình tự, thủ tục đầu tư gồm 14 bước theo quy định của Bộ VHTTDL (từ bước điều tra, khảo sát địa điểm triển khai dự án đến khi đầu tư hoàn thành, đưa công trình vào sử dụng); đã hoàn thành hồ sơ Báo cáo kinh tế - kỹ đầu tư gửi Sở Xây dựng thẩm định trong tháng 4.2023; tuy nhiên, do vướng mắc về quy hoạch xây dựng, quy hoạch sử dụng đất đến nay dự án chưa có trong kế hoạch sử dụng đất. Do vậy, chưa đảm bảo thủ tục đầu tư đối với Dự án. Trong thời gian tới, tỉnh sẽ tận dụng các chương trình mục tiêu quốc gia và khung pháp lý mới về di sản văn hóa để hoàn thiện cơ chế, chính sách phù hợp. Riêng dự án bảo tồn Làng văn hóa Co sẽ tiếp tục được đề xuất đưa vào giai đoạn đầu tư 2026–2030 nhằm có cơ sở triển khai trong thời gian tới.

"Về định hướng, ngành văn hóa tỉnh tập trung vào ba nhóm giải pháp chính: Tăng cường kiểm kê, phục hồi và tư liệu hóa di sản văn hóa người Co; gắn bảo tồn với phát triển du lịch cộng đồng để tạo sinh kế; đồng thời nâng cao chính sách đãi ngộ, tạo điều kiện để nghệ nhân tham gia truyền dạy", ông Hoàng thông tin. ■

Hút khách bằng văn hóa Khmer

● **Bài, ảnh: PHƯƠNG MINH**

Những năm qua, từ sự chú trọng giữ gìn, bảo tồn bản sắc văn hóa của đồng bào Khmer mà hoạt động du lịch ở các tỉnh, thành phố có đồng bào Khmer sinh sống đã có nhiều bước phát triển đáng kể. Nhiều sản phẩm du lịch hấp dẫn xuất hiện, thu hút du khách trải nghiệm khám phá.

Những nét văn hoá của người Khmer luôn hấp dẫn du khách

Trong bức tranh đa dạng văn hóa của Việt Nam, cộng đồng người Khmer đóng vai trò quan trọng với những giá trị truyền thống đặc sắc, lâu đời và giàu bản sắc. Từ kiến trúc chùa chiền, lễ hội tôn giáo, nghệ thuật biểu diễn đến ẩm thực và đời sống sinh hoạt, văn hoá Khmer không chỉ là di sản cần được bảo tồn mà còn là nguồn tài nguyên quý giá để phát triển du lịch bền vững. Việc đưa văn hóa dân tộc Khmer trở thành sản phẩm du lịch không chỉ góp phần thúc đẩy kinh tế địa phương mà còn giúp lan tỏa những giá trị văn hoá độc đáo đến du khách trong và ngoài nước.

Văn hoá dân tộc Khmer mang tính đặc trưng rõ nét và khác biệt so với nhiều cộng đồng khác tại Việt Nam. Kiến trúc chùa Khmer là một điểm nhấn nổi bật với những ngôi chùa rực rỡ sắc màu, mái cong nhiều tầng, chạm khắc tinh xảo và mang đậm dấu ấn của Phật giáo Nam tông. Những ngôi chùa như chùa Dơi, chùa Chén Kiểu hay chùa Âng không chỉ là nơi sinh hoạt tín ngưỡng mà còn là điểm tham quan hấp dẫn đối với du khách.

Bên cạnh kiến trúc chùa Khmer, lễ hội truyền thống của người Khmer cũng là tài sản vô cùng giá trị. Các lễ hội như Chol Chnam Thmay (tết cổ truyền), Ok Om Bok (lễ cúng trăng) hay Sene Dolta (lễ cúng ông bà) đều mang ý nghĩa sâu sắc về tâm linh, cộng đồng và triết lý sống. Đây là những dịp thu hút đông đảo du khách bởi không khí sôi động, các nghi thức độc đáo và những hoạt động văn hóa phong phú như đua ghe ngo, múa dân gian, trình diễn nhạc cụ truyền thống. Nếu được tổ chức bài bản và quảng bá hiệu quả, các lễ hội này hoàn toàn có thể trở thành sản phẩm du lịch chủ lực, góp phần xây dựng thương hiệu văn hóa cho địa phương.

Bên cạnh đó, nghệ thuật biểu diễn của người Khmer cũng là một điểm sáng trong phát triển du lịch. Các loại hình như múa Rom Vong, Dù Kê hay Rô Băm không chỉ mang tính giải trí mà còn chứa đựng nhiều giá trị lịch sử, giáo dục và tín ngưỡng. Việc xây dựng các chương trình biểu diễn phục vụ du khách, kết hợp với thuyết minh về ý nghĩa và nguồn gốc sẽ giúp nâng cao trải nghiệm và hiểu biết của du khách về văn hóa Khmer. Ẩm thực Khmer cũng là một yếu tố không thể thiếu trong hành trình trải nghiệm văn hoá. Những món ăn như bún nước lèo, bánh ống, cốm dẹp hay các món chế biến từ cá, dừa mang hương vị đặc trưng riêng biệt. Du lịch ẩm thực đang ngày càng được ưa chuộng, do đó việc xây dựng các tour trải nghiệm nấu ăn, tham quan chợ truyền thống hay làng nghề chế biến thực phẩm Khmer sẽ tạo thêm sức hút cho điểm đến.

Một trong những hoạt động thiết thực nhằm mang văn hóa dân tộc Khmer đến gần hơn với du khách trong và ngoài nước, đó là trong Ngày Văn hóa các dân tộc Việt Nam 2026 vừa diễn ra tại Làng Văn hóa - Du lịch các dân tộc Việt Nam (Đoài Phương, Hà Nội), lễ Ok Om Bok của đồng bào dân tộc Khmer tỉnh Vĩnh Long đã được tái hiện với sự thích thú của đông đảo du khách. Bên cạnh nghi lễ chính, chương trình còn mang đến nhiều tiết mục nghệ thuật đặc sắc như múa Rom Vong, sân khấu Dù Kê, trình diễn nhạc ngũ âm. Những điệu múa uyển chuyển, âm thanh rộn ràng của nhạc cụ truyền thống đã góp phần tái hiện sinh động đời sống văn hóa tinh thần phong phú của đồng bào Khmer. Sự kết hợp giữa yếu tố truyền thống và sân khấu hóa giúp các tiết mục trở nên gần gũi, hấp dẫn hơn với công chúng.

Tuy nhiên, việc khai thác văn hoá dân tộc Khmer làm sản phẩm du lịch cũng đặt ra nhiều thách thức. Một trong những vấn đề lớn là nguy cơ thương mại hoá quá mức, làm biến dạng các giá trị văn hoá nguyên bản. Khi lễ hội trở thành "show diễn" phục vụ du khách, khi kiến trúc bị cải tạo theo thị hiếu, hoặc khi nghệ thuật truyền thống bị giản lược để dễ tiếp cận, thì bản sắc văn hoá có thể bị mai một. Do đó, cần có sự tham gia chặt chẽ của cộng đồng người Khmer trong quá trình phát triển du lịch, đảm bảo họ là chủ thể chứ không chỉ là "diễn viên" trong sản phẩm du lịch. Bên cạnh đó, cơ sở hạ tầng và nguồn nhân lực du lịch tại các vùng có đông người Khmer sinh sống vẫn còn hạn chế. Việc đào tạo hướng dẫn viên am hiểu văn hóa Khmer, phát triển dịch vụ lưu trú, giao thông thuận tiện và xây dựng các sản phẩm du lịch đa dạng là những yếu tố cần được đầu tư đồng bộ.

Một hướng đi hiệu quả là phát triển du lịch cộng đồng gắn với văn hóa Khmer. Du khách có thể tham gia vào đời sống thường nhật của người dân, trải nghiệm làm nông, học nấu ăn, tham gia lễ hội hay học múa truyền thống. Mô hình này không chỉ mang lại trải nghiệm chân thực mà còn giúp phân phối lợi ích kinh tế trực tiếp đến người dân. Ngoài ra, việc ứng dụng công nghệ trong quảng bá và trải nghiệm du lịch cũng là một xu hướng cần được tận dụng. Các nền tảng số có thể giúp giới thiệu rộng rãi văn hóa Khmer thông qua video, hình ảnh, thực tế ảo hay các ứng dụng du lịch thông minh. Điều này không chỉ thu hút du khách trẻ mà còn góp phần lưu giữ và truyền bá văn hóa trong bối cảnh toàn cầu hóa.

Văn hóa dân tộc Khmer là một nguồn tài nguyên du lịch vô cùng phong phú và độc đáo. Việc khai thác hiệu quả các giá trị này không chỉ mang lại lợi ích kinh tế mà còn góp phần bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc. Tuy nhiên, cần có cách tiếp cận bền vững, đặt cộng đồng làm trung tâm và cân bằng giữa phát triển và bảo tồn. ■

Xây dựng Mũi Né trở thành trung tâm du lịch biển

UBND tỉnh Lâm Đồng vừa công bố Quy hoạch chung Khu du lịch quốc gia Mũi Né, đánh dấu một dấu mốc có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với sự phát triển kinh tế của địa phương, của vùng Nam Trung Bộ và của du lịch Việt Nam trong giai đoạn mới.

Phạm vi, quy mô quy hoạch nằm trải dài trên địa bàn các phường Phú Thủy khoảng 532 ha; khu vực phường Mũi Né khoảng 6.093 ha, bao gồm dải đất ven biển từ phường Phú Thủy (giáp sông Phú Hài) đến hết ranh giới phường Mũi Né, được giới hạn bởi đường Võ Nguyên Giáp, đường tỉnh 715, đường giao thông cấp khu vực, đường quy hoạch theo Quy hoạch sử dụng đất huyện Bắc Bình (cũ); khu vực xã Hòa Thắng khoảng 7.165 ha, bao gồm dải đất ven biển từ ranh giới phường Mũi Né đến hết ranh giới xã Hòa Thắng, được giới hạn bởi đường tỉnh 716, đường Hòa Thắng - Hòa Phú, đường quy hoạch theo Quy hoạch sử dụng đất huyện Bắc Bình (cũ), ranh giới Khu du lịch Bàu Trắng; khu vực xã Phan Rí Cửa khoảng 970 ha, bao gồm dải đất ven biển từ ranh giới xã Hòa Thắng đến khu vực giáp sông Lũy, được giới hạn bởi đường tỉnh 716, đường quy hoạch theo Quy hoạch sử dụng đất huyện Tuy Phong (cũ).

Khu du lịch quốc gia Mũi Né phấn đấu đến năm 2030 sẽ đón khoảng 14 triệu lượt khách; đến năm 2040 đón khoảng 25 triệu lượt khách và hướng tới 35 triệu lượt khách vào năm 2050. Cùng với đó, hệ thống hạ tầng giao thông, đô thị, du lịch từng bước được đầu tư đồng bộ, hiện đại, tạo nền tảng vững chắc cho sự phát triển lâu dài, bền vững.

Nhằm hiện thực hóa định hướng chiến lược này, ngày 27.4 chính quyền địa phương đã phối hợp với đơn vị chủ đầu tư thực hiện khởi công Cảng hàng không Phan Thiết - hạng mục hàng không dân dụng, tọa lạc tại trung tâm Khu du lịch quốc gia Mũi Né. Với quy mô thiết kế công suất 2 triệu hành khách mỗi năm, sau khi hoàn thành, sân bay Phan Thiết được kỳ vọng sẽ rút ngắn đáng kể thời gian di chuyển từ các nơi tới Mũi Né, Phan Thiết; mở rộng kết nối trực tiếp với các trung tâm kinh tế du lịch trong nước và quốc tế.

THÀNH KHIÊM

TRIỂN KHAI THỰC HIỆN NGHỊ QUYẾT SỐ 80-NQ/TW VỀ PHÁT TRIỂN VĂN HÓA VIỆT NAM:

TP.HCM lấy văn hóa làm động lực phát triển

● THÙY TRANG

Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 80-NQ/TW, xác lập bước phát triển mới trong tư duy lý luận và hành động của Đảng đối với sự nghiệp phát triển văn hóa dân tộc. Trước những yêu cầu và cơ hội đặt ra trong giai đoạn phát triển mới, TP.HCM kỳ vọng sẽ đi đầu trong việc cụ thể hóa và hiện thực hóa tinh thần Nghị quyết.

Công trình Rạp xiếc và Biểu diễn đa năng Phú Thọ, góp phần hình thành hệ sinh thái sáng tạo tại TP.HCM
Ảnh: DŨNG PHƯƠNG

Hình thành hệ sinh thái công nghiệp văn hóa

Chia sẻ với *Văn Hóa*, ông Trần Thế Thuận, Giám đốc Sở VTTT TP.HCM nhận định: "Trong quá trình triển khai Nghị quyết số 80-NQ/TW, ngành VHTT TP.HCM đứng trước cả thời cơ lớn và yêu cầu đổi mới mạnh mẽ. TP.HCM đã chủ động sớm trong việc chuyển từ tư duy quản lý hành chính sang tư duy quản trị phát triển văn hóa, coi văn hóa không chỉ là lĩnh vực sự nghiệp mà là nguồn lực nội sinh và động lực tăng trưởng của đô thị đặc biệt".

Những năm qua, TP.HCM tập trung tháo gỡ các "điểm nghẽn" về cơ chế, hạ tầng, đồng thời từng bước đầu tư hệ thống thiết chế văn hóa - thể thao theo hướng hiện đại, đa chức năng. Việc đầu tư Rạp Xiếc và Biểu diễn đa năng Phú Thọ, khởi công Khu liên hợp thể thao Rạch Chiếc… cho thấy nỗ lực xây dựng nền tảng hạ tầng phục vụ sáng tạo và thụ hưởng văn hóa.

Song song với đầu tư hạ tầng, TP.HCM chú trọng xây dựng các sự kiện văn hóa mang tính thương hiệu như: Liên hoan Phim Quốc tế TP.HCM, Lễ hội Âm nhạc Quốc tế Hò Zô, các liên hoan võ thuật, lễ hội văn hóa - nghệ thuật… được tổ chức theo hướng chuyên nghiệp, từng bước tiệm cận chuẩn quốc tế. Từ những hoạt động này, một thị trường công nghiệp văn hóa đang dần hình thành. Không còn dừng ở các hoạt động phong trào, các lĩnh vực điện ảnh, âm nhạc, thiết kế, quảng cáo, nội dung số bắt đầu kết nối với du lịch, dịch vụ và kinh tế đêm, tạo ra chuỗi giá trị mới. Văn hóa, vì vậy, được đặt vào vai trò một ngành kinh tế có khả năng tạo doanh thu và việc làm.

Ông Trần Thế Thuận cho rằng: "Qua các sự kiện mang tầm khu vực và quốc tế, Thành phố từng bước hình thành thị trường công nghiệp văn hóa, thu hút nghệ sĩ, nhà sản xuất, doanh nghiệp sáng tạo trong và ngoài nước, đưa văn hóa trở thành một ngành kinh tế thực thụ, chứ không chỉ dừng lại ở các hoạt động phong trào".

Điểm đáng chú ý là cách TP.HCM tổ chức các không gian văn hóa theo hướng mở, khuyến khích sự tham gia của cộng đồng. Đường sách Nguyễn Văn Bình, các phố đi bộ, hệ thống bảo tàng, thư viện, trung tâm văn hóa cộng đồng… không chỉ là nơi tổ chức hoạt động mà còn trở thành không gian tương tác, nơi người dân tham gia sáng tạo và đối thoại.

Cùng với đó, Thành phố chú trọng "phần mềm" của phát triển văn hóa như: Xây dựng Không gian văn hóa Hồ Chí Minh, bảo tồn và phát huy di sản Sài Gòn - Chợ Lớn, phát triển thư viện số, bảo tàng số nhằm mở rộng khả năng tiếp cận. Nguồn lực ngân sách dành cho văn hóa được duy trì ở mức 2-3%, tạo nền tảng cho các hoạt động dài hạn.

Đột phá để hiện thực hóa

Trên cơ sở định hướng của Nghị quyết số 80-NQ/TW, ngành VHTT TP.HCM xác định các nhóm nhiệm vụ trọng tâm, mang tính đột phá. Trước hết là đột phá về thể chế và tư duy phát triển. Văn hóa được đặt vào vị trí trụ cột trong quy hoạch phát triển Thành phố đến năm 2030, tầm nhìn 2050. "Chúng tôi xác định phải chuyển mạnh từ cách tiếp cận "quản lý hoạt động văn hóa" sang "kiến tạo thị trường văn hóa", coi đầu tư cho văn hóa là đầu tư cho tăng trưởng dài hạn", ông Thuận nói. Các thiết chế văn hóa - thể thao được định hướng vận hành theo cơ chế tự chủ, đặt hàng, hợp tác công - tư, từng bước trở thành trung tâm sản xuất nội dung và điểm đến du lịch văn hóa.

Tiếp đến là hình thành hệ sinh thái công nghiệp văn hóa mang bản sắc. Với lợi thế về quy mô thị trường, cộng đồng sáng tạo năng động và mạng lưới giáo dục - công nghệ phát triển, TP.HCM tập trung kết nối các ngành như điện ảnh, âm nhạc, thiết kế, quảng cáo số, game, thời trang, ẩm thực với du lịch và kinh tế đêm. Các không gian và sự kiện văn hóa được tổ chức theo chuỗi giá trị, hướng đến hình thành "công xưởng kinh tế sáng tạo". Cùng với đó, TP.HCM đẩy mạnh ứng dụng khoa học - công nghệ và chuyển đổi số. Thành phố từng bước xây dựng bản đồ văn hóa số, tích hợp dữ liệu về di sản, bảo tàng, thư viện, sân khấu; phát triển các nền tảng phát hành, bán vé, bản quyền trực tuyến. Công nghệ thực tế ảo được ứng dụng trong trưng bày, biểu diễn, mở ra khả năng kết nối với du lịch thông minh.

Giám đốc Sở VHTT TP.HCM nhận định: "Nguồn nhân lực chất lượng cao sẽ quyết định khả năng vận hành các thiết chế và chương trình đạt chuẩn quốc tế". Chính vì thế, Thành phố định hướng tăng đầu tư cho văn hóa, đồng thời huy động nguồn lực xã hội hóa, mở rộng các chương trình đào tạo, học bổng quốc tế trong lĩnh vực sáng tạo. Việc đào tạo đội ngũ quản trị văn hóa, nhà sản xuất, chuyên gia tổ chức sự kiện được xác định là yếu tố then chốt.

Các loại hình nghệ thuật truyền thống như cải lương, đờn ca tài tử, các nghề thủ công được đặt trong mối liên kết với du lịch và kinh tế địa phương. Đồng thời, Thành phố đẩy mạnh ngoại giao văn hóa, mở rộng hợp tác quốc tế, thu hút các dự án sản xuất nghệ thuật, điện ảnh. "Chúng tôi hướng tới việc đưa TP.HCM trở thành điểm đến của các sự kiện văn hóa lớn trong khu vực, từng bước định vị là thủ phủ sự kiện văn hóa của Đông Nam Á", ông Thuận cho biết.

Với những bước đi đang được triển khai, TP.HCM đang dần khẳng định vai trò trung tâm sáng tạo và giao lưu văn hóa của khu vực. Khi văn hóa được đặt ở vị trí trung tâm và triển khai nhất quán, đây sẽ là động lực nội sinh thúc đẩy phát triển bền vững theo tinh thần Nghị quyết số 80-NQ/TW. ■

Vĩnh Long ban hành Bộ tiêu chí du lịch xanh

UBND tỉnh Vĩnh Long vừa ban hành Bộ tiêu chí du lịch xanh, việc ban hành Bộ tiêu chí nhằm cụ thể hóa định hướng phát triển du lịch theo hướng bền vững, thân thiện với môi trường và gắn với bảo tồn giá trị văn hóa địa phương. Bộ tiêu chí được xây dựng dành cho 3 nhóm đối tượng gồm: Doanh nghiệp lữ hành; khu - điểm du lịch và cơ sở lưu trú du lịch.

Mỗi nhóm đối tượng được thiết kế hệ thống tiêu chí riêng, bao quát toàn diện các hoạt động du lịch. Bộ tiêu chí dành cho doanh nghiệp lữ hành gồm 6 chủ đề lớn, trải rộng từ xây dựng sản phẩm du lịch bền vững, quản lý nội bộ theo hướng "xanh", phát triển quan hệ với khách hàng và điểm đến, đến quản lý nguồn nhân lực và thông tin. Tương ứng với các chủ đề là hàng chục tiêu chí, chỉ số cụ thể, trong đó có 30 chỉ số bắt buộc và 50 chỉ số khuyến khích. Đối với khu, điểm du lịch, Bộ tiêu chí được xây dựng công phu hơn, với 10 chủ đề, bao trùm từ quản lý môi trường, điện năng, nước, chất thải, đến an toàn, an ninh và phát triển cộng đồng địa phương. Hệ thống này bao gồm 40 chỉ số bắt buộc và 60 chỉ số khuyến khích, thể hiện yêu cầu cao về bảo vệ môi trường, kiểm soát tác động du lịch và nâng cao chất lượng trải nghiệm cho du khách. Bộ tiêu chí dành cho cơ sở lưu trú du lịch có 10 chủ đề, tập trung các nội dung như quản lý môi trường, sử dụng tài nguyên hiệu quả, giảm thiểu chất thải, đảm bảo an toàn và nâng cao nhận thức du lịch xanh cho khách lưu trú.

Điểm nổi bật của Bộ tiêu chí là cơ chế đánh giá, chấm điểm minh bạch. Theo đó, các chỉ số được phân thành 2 nhóm đó là chỉ số bắt buộc và chỉ số khuyến khích. Để đạt chuẩn du lịch xanh, các đơn vị phải đáp ứng đầy đủ 100% chỉ số bắt buộc; đồng thời, đạt số điểm tối thiểu đối với các chỉ số khuyến khích (mỗi chỉ số tương đương 1 điểm). Bộ tiêu chí còn đặt ra những chuẩn mực về hành vi và trách nhiệm trong hoạt động du lịch. Từ việc tiết kiệm điện, nước, giảm rác thải nhựa, đến việc bảo vệ hệ sinh thái, tôn trọng văn hóa bản địa và nâng cao nhận thức cho du khách. Tất cả đều được lượng hóa thành các tiêu chí cụ thể.

Bộ tiêu chí du lịch xanh không chỉ là công cụ quản lý, giám sát mà còn là "kim chỉ nam" giúp các doanh nghiệp, khu - điểm du lịch và cơ sở lưu trú từng bước chuyển đổi mô hình hoạt động theo hướng thân thiện với môi trường, nâng cao chất lượng dịch vụ và gia tăng giá trị điểm đến.

MINH LÝ

NHỮNG PHÁT HIỆN MỚI Ở DI SẢN THIÊN NHIÊN THẾ GIỚI PHONG NHA - KẺ BÀNG:

Mở ra hướng nghiên cứu sâu hơn về địa chất và hệ sinh thái lịch sử

● **VĨNH QUÝ**

Việc phát hiện mới hơn 20 hang động mới tại Di sản thiên nhiên thế giới Vườn quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng (Quảng Trị) không chỉ mở rộng không gian nghiên cứu khoa học, mà còn mở ra những kỳ vọng mới trong phát triển du lịch trải nghiệm.

Cùng với các phát hiện địa chất, sự xuất hiện của những di vật tiền sử như rìu đá đã làm rõ hơn chiều sâu của di sản về vẻ đẹp nguyên sơ của thiên nhiên và không gian sinh tồn của con người từ hàng nghìn năm trước. Những phát hiện này vì thế không đơn thuần là "thêm mới", mà là sự mở rộng cả về không gian lẫn chiều sâu giá trị lịch sử.

Hang Chà Nghéo với độ sâu ước chừng trên 350m có thác nước trong hang động

Hai chiếc rìu đá có niên đại hàng ngàn năm

Thông tin từ Ban Quản lý Vườn quốc gia Phong Nha – Kẻ Bàng cho biết, đợt khảo sát mới đây đã ghi nhận thêm nhiều hang động và các tuyến khảo sát chưa từng được công bố. Những phát hiện bước đầu cho thấy cấu trúc địa chất độc đáo, hàm chứa tiềm năng lớn cho nghiên cứu khoa học và phát triển du lịch. Kết quả này tiếp tục khẳng định giá trị nổi bật toàn cầu của khu vực, đồng thời mở ra hướng khai thác bền vững gắn với bảo tồn di sản.

Dấu tích tiền sử trong hang động

Trong quá trình khảo sát tại hang Én, các chuyên gia đã phát hiện năm chiếc rìu đá thuộc thời kỳ Đá mới, có niên đại khoảng 6.000 - 8.000 năm. Các hiện vật được chế tác từ đá silic, mang đặc trưng của văn hóa Bàu Tró, với dấu vết mài và ghè đẽo rõ rệt trên thân và lưỡi rìu. Đáng chú ý, những hiện vật này được tìm thấy trong lớp trầm tích có dấu hiệu bị nước lũ bào mòn, cho thấy sự tác động lâu dài của tự nhiên lên không gian cư trú cổ.

Những chiếc rìu đá thuộc thời kỳ Đá mới không chỉ là công cụ lao động, mà còn là chứng tích sống động về sự hiện diện của cư dân tiền sử trong các hang động thuộc khu vực Phong Nha - Kẻ Bàng. Đây là căn cứ, là lớp dữ liệu quan trọng cho việc nghiên cứu lịch sử cư trú của con người, đồng thời mở rộng cách nhìn về giá trị của di sản: Không chỉ là địa chất, địa mạo mà còn là lớp văn hóa, lịch sử. Ở góc nhìn du lịch, đây chính là điểm giao thoa tạo nên chiều sâu khác biệt cho trải nghiệm. Nếu trước đây, hành trình khám phá hang động chủ yếu dừng lại ở việc chiêm ngưỡng cảnh quan, thì nay, mỗi bước chân có thể trở thành hành trình "đi ngược thời gian", chạm vào những lớp trầm tích của đời sống con người từ hàng nghìn năm trước.

Song song với giá trị khảo cổ, các hang động mới tiếp tục cho thấy sự phong phú của hệ thống karst nơi đây. Nhiều hang có quy mô lớn, không gian rộng, hệ thống thạch nhũ phát triển, kết hợp dòng chảy ngầm tạo nên cảnh quan kỳ vĩ. Có những hang lại mang dáng dấp của các "hành lang ánh sáng", nơi ánh sáng tự nhiên len lỏi qua các khe đá, tạo hiệu ứng thị giác độc đáo. Jean Dupont, du khách đến từ Pháp, từng trải nghiệm các tour khám phá hang động tại Phong Nha - Kẻ Bàng, chia sẻ: "Tôi ấn tượng với cách tổ chức tour tại đây. Mỗi hành trình đều mang lại cảm giác phiêu lưu nhưng vẫn đảm bảo an toàn. Nếu các hang động mới được đưa vào khai thác, tôi chắc chắn sẽ quay lại. Sự kết hợp giữa giá trị tự nhiên và dấu tích tiền sử chính là yếu tố có thể tạo nên những sản phẩm du lịch khác biệt, mỗi hành trình không chỉ là khám phá không gian, mà còn là hành trình khám phá chiều sâu của di sản".

Cân bằng giữa khai thác và bảo tồn

Ông Howard Limbert, chuyên gia hang động quốc tế nhấn mạnh rằng, mỗi hang động là một phần quan trọng trong tổng thể hệ thống karst. Những phát hiện mới không chỉ có ý nghĩa về số lượng, mà còn mở ra nhiều hướng nghiên cứu sâu hơn về địa chất và hệ sinh thái. Tuy nhiên, không phải hang nào cũng nên đưa vào khai thác du lịch. Việc lựa chọn cần dựa trên đánh giá khoa học chặt chẽ nhằm đảm bảo không làm tổn hại đến các giá trị nguyên gốc.

Ông Phạm Hồng Thái, Giám đốc Ban quản lý Vườn quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng, cho biết: Chúng tôi xác định rõ, phát hiện không đồng nghĩa với khai thác. Mọi hang động muốn đưa vào phục vụ du lịch đều phải trải qua quá trình khảo sát, đánh giá kỹ lưỡng về an toàn, môi trường và giá trị khoa học nhằm bảo vệ những giá trị vô giá của di sản. Di sản khi bị tác động không kiểm soát, những cấu trúc địa chất hay dấu tích lịch sử hình thành qua hàng triệu năm có thể bị tổn hại không thể phục hồi. Trên nền tảng hệ thống hang động đồ sộ được khám phá suốt nhiều thập kỷ, cùng sự đồng hành của các nhà khoa học quốc tế, Phong Nha - Kẻ Bàng đang từng bước khẳng định vị thế là

Thạch nhũ bên trong hang nước lặn

Cửa hang Mò Rọo

trung tâm du lịch, nghiên cứu hang động hàng đầu thế giới.

Có thể khẳng định rằng, những phát hiện mới, đặc biệt là sự hiện diện của các di vật tiền sử, không chỉ mở rộng không gian khám phá, mà còn đặt ra một yêu cầu rõ ràng hơn trong cách ứng xử với di sản: Khai thác có chọn lọc, phát triển có trách nhiệm và gìn giữ giá trị nguyên bản ở Vườn quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng nay.

Kỳ vọng từ du khách và thị trường

Thông tin về các phát hiện hang động mới tại Di sản thiên nhiên thế giới Phong Nha - Kẻ Bàng đã thu hút sự quan tâm của du khách trong và ngoài nước. Tuy nhiên, điều họ mong đợi không chỉ là việc có thêm nhiều hang động, mà là khả năng được tiếp cận và trải nghiệm một cách phù hợp. Anh Nguyễn Văn Hưng (du khách Hà Nội) cho rằng, Phong Nha - Kẻ Bàng rất đặc biệt, nhưng không phải ai cũng có thể tham gia các tour mạo hiểm. Vì thế, hy vọng sẽ có thêm những sản phẩm phù hợp hơn để nhiều du khách trong nước có thể trải nghiệm.

Việc đa dạng hóa sản phẩm theo nhiều cấp độ, hệ thống hang động phong phú nếu chỉ phục vụ các tour mạo hiểm chuyên sâu sẽ khó khai thác hết tiềm năng. Ngược lại, nếu được thiết kế thành nhiều tuyến trải nghiệm từ phổ thông đến chuyên sâu, sẽ mở rộng đối tượng tiếp cận, đồng thời kéo dài thời gian lưu trú và gia tăng khả năng quay trở lại của du khách... Bên cạnh đó, xu hướng du lịch hiện nay cũng đặt ra yêu cầu ngày càng cao về chất lượng. Du khách không chỉ muốn "đi nhiều hơn", mà còn muốn "trải nghiệm tốt hơn", với sự đảm bảo về an toàn, môi trường và giá trị thực của hành trình.

Nhiều người làm du lịch ở tỉnh Quảng Trị nhận định: Những phát hiện mới không chỉ là tài nguyên, mà là cơ hội để định vị lại giá trị điểm đến. Du lịch Phong Nha - Kẻ Bàng không thể chỉ dừng ở việc khám phá, mà cần hướng tới những trải nghiệm có chiều sâu, nơi mỗi hành trình đều mang theo câu chuyện của di sản. Việc phát huy giá trị từ các phát hiện mới không thể đi theo hướng mở rộng đơn thuần, mà cần gắn với định vị lại sản phẩm theo chiều sâu, hướng tới trải nghiệm có ý nghĩa. ■

TỪ CHUYỆN CHIẾC MIỆN HOÀNG ĐẾ BỊ ĐỘI NGANG:

Thiếu chính xác trong tái hiện lịch sử

● **HƯƠNG BÌNH**

Những ngày gần đây, dư luận dành sự quan tâm đặc biệt đến Lễ hội Hoa Lư không chỉ bởi quy mô hoành tráng và ý nghĩa lịch sử, mà còn bởi một chi tiết tưởng như rất nhỏ: Cách sử dụng trang phục cung đình trong các màn tái hiện.

Nghệ sĩ (bìa phải) được cộng đồng mạng phát hiện và thắc mắc: "Miện của hoàng đế sao lại đội ngang?" (Ảnh chụp từ màn hình) - T.NGHĨA

Một đoạn bình luận lan truyền trên mạng xã hội đã đặt ra câu hỏi đáng suy ngẫm: "Miện của hoàng đế sao lại đội ngang?". Đó là một phát hiện và nhận xét ngắn gọn nhưng đã chạm đúng vào cốt lõi của vấn đề: Sự thiếu chính xác trong tái hiện lịch sử.

Trang phục không chỉ là lớp vỏ bên ngoài

Trong hệ thống lễ phục phương Đông, "miện" không đơn thuần là một chiếc mũ. Nó là biểu tượng của trật tự, quyền lực và vũ trụ quan. Miện của hoàng đế, thường gọi là "miện lưu", có kết cấu rất chặt chẽ: Phía trước và phía sau đều có các chuỗi ngọc (lưu), mỗi bên 12 chuỗi đối với thiên tử. Không chỉ số lượng chuỗi, mà số hạt trên mỗi chuỗi, vị trí đeo, hướng đội… đều được quy định nghiêm ngặt. Miện phải đội theo trục dọc của cơ thể, các chuỗi lưu buông xuống trước trán và sau gáy, tạo nên một "màn che" mang ý nghĩa biểu trưng: Hoàng đế không nhìn trực diện vào những điều vụn vặt, không bị phân tán bởi chi tiết nhỏ, giữ được tầm nhìn bao quát. Hai bên có "xung nhĩ", là những viên ngọc treo cạnh tai, như một lời nhắc nhở: Người đứng đầu quốc gia phải biết "lọc nghe", tránh lời dèm pha.

Khi một chi tiết như vậy bị làm sai, như trường hợp hoàng đế đội miện ngang ở Lễ hội Hoa Lư, thì đó không còn là chuyện "trang trí", mà là sai lệch về biểu tượng. Nó giống như việc đảo ngược một cấu trúc tư duy đã được định hình hàng nghìn năm. Vì vậy, sân khấu hóa lịch sử cũng không thể chỉ làm cho "đẹp mắt". Không khó để hiểu áp lực của các đơn vị tổ chức lễ hội hay chương trình nghệ thuật. Sân khấu đòi hỏi tính thị giác, sự hoành tráng, đôi khi phải "cách điệu" để phù hợp với không gian trình diễn. Nhưng vấn đề nằm ở chỗ, cách điệu không đồng nghĩa với tùy tiện.

Trong nghệ thuật tái hiện lịch sử, luôn tồn tại một nguyên tắc quan trọng: "Tính nhất quán nội tại" (internal consistency). Dù là dã sử, hư cấu hay phỏng dựng, một khi đã lựa chọn bối cảnh cung đình, thì toàn bộ hệ thống biểu đạt, từ trang phục, nghi lễ đến cử chỉ, phải tuân theo logic của chính bối cảnh đó. Một chiếc miện đội sai hướng có thể khiến người xem phổ thông không nhận ra, nhưng với những người am hiểu, nó phá vỡ toàn bộ không khí lịch sử mà chương trình cố gắng xây dựng. Và trong thời đại hiện nay, khi tri thức đã trở nên phổ biến hơn, những "lỗi nhỏ" ấy rất nhanh chóng trở thành điểm tranh luận lớn. Bởi trang phục là một dạng "ngôn ngữ" của lịch sử. Trang phục không chỉ là lớp vỏ bên ngoài. Trong lịch sử, nó là một hệ thống ký hiệu phức tạp, phản ánh trật tự xã hội, quan niệm thẩm mỹ và cả triết lý trị quốc.

> *"Một chiếc miện đội đúng cách có thể không làm khán giả vỗ tay nhiều hơn. Nhưng nó góp phần giữ gìn sự chuẩn xác của lịch sử, một giá trị bền vững hơn mọi hiệu ứng sân khấu nhất thời. Câu chuyện "miện đội ngang" có thể chỉ là một chi tiết nhỏ trong một chương trình lớn. Nhưng chính những chi tiết nhỏ ấy lại là thước đo cho mức độ hiểu biết và tôn trọng lịch sử của chúng ta."*

Thước đo hiểu biết và tôn trọng lịch sử

Ở Việt Nam, đặc biệt dưới thời quân chủ phong kiến, lễ phục cung đình được quy định rất rõ ràng: Từ màu sắc (vàng dành cho hoàng đế), họa tiết (long, phượng, vân mây), đến từng chi tiết nhỏ như đai lưng, giày, mũ. Mỗi yếu tố đều mang ý nghĩa cụ thể, không thể thay thế tùy ý. Khi đưa những yếu tố ấy lên sân khấu, người làm nghệ thuật không chỉ "mượn hình thức", mà thực chất đang "kể lại một hệ giá trị". Nếu kể sai, câu chuyện sẽ bị sai lệch. Điều đáng nói là trong những năm gần đây, phong trào phục dựng cổ phục Việt Nam đã có những bước tiến đáng kể. Nhiều nhóm nghiên cứu, nghệ nhân và nhà thiết kế đã dày công tìm hiểu tư liệu, phục dựng lại các loại trang phục với độ chính xác cao. Điều này cho thấy, không phải chúng ta thiếu tri thức, mà đôi khi thiếu sự kết nối giữa tri thức và thực hành. Vì vậy, từ một chi tiết nhỏ sai lệch có thể sẽ dẫn đến một câu chuyện lớn.

Sự việc tại lễ hội Hoa Lư không nên nhìn như một "sai sót để chỉ trích", mà nên coi là một dịp để nhìn lại cách chúng ta ứng xử với lịch sử. Một lễ hội gắn với kinh đô xưa của nhà Đinh, nhà Tiền Lê, nơi khởi đầu của một nhà nước phong kiến tập quyền, lẽ ra càng cần sự cẩn trọng trong từng chi tiết biểu đạt. Bởi mỗi chi tiết không chỉ phục vụ khán giả hôm nay, mà còn góp phần định hình nhận thức của thế hệ mai sau về quá khứ. Trong bối cảnh cả nước đang thúc đẩy phát triển công nghiệp văn hóa theo tinh thần các nghị quyết mới của Bộ Chính trị, của Quốc hội, Chính phủ, thì việc "kể chuyện lịch sử" ngày càng trở nên quan trọng. Và muốn kể hay, trước hết phải kể đúng.

Thực tế cho thấy, để tránh những sai sót như vậy không phải là điều quá khó. Chỉ cần có sự tham gia của các nhà nghiên cứu, các chuyên gia về lịch sử và trang phục trong quá trình xây dựng kịch bản, thiết kế mỹ thuật, thì nhiều vấn đề đã có thể được giải quyết từ sớm. Quan trọng hơn, đó là thái độ coi trọng tri thức hay xem nhẹ nó. Khi coi trang phục chỉ là "đạo cụ", sai sót là điều dễ hiểu. Nhưng khi nhìn nhận nó như một phần của di sản, của ký ức văn hóa, thì mỗi chi tiết sẽ được chăm chút với sự tôn trọng cần thiết.

Một chiếc miện đội đúng cách có thể không làm khán giả vỗ tay nhiều hơn. Nhưng nó góp phần giữ gìn sự chuẩn xác của lịch sử, một giá trị bền vững hơn mọi hiệu ứng sân khấu nhất thời. Câu chuyện "miện đội ngang" có thể chỉ là một chi tiết nhỏ trong một chương trình lớn. Nhưng chính những chi tiết nhỏ ấy lại là thước đo cho mức độ hiểu biết và tôn trọng lịch sử của chúng ta. Trong hành trình xây dựng một nền công nghiệp văn hóa dựa trên di sản, Việt Nam không thiếu chất liệu. Điều cần thiết hơn cả là cách chúng ta sử dụng chất liệu ấy: Có trách nhiệm, có tri thức và có chiều sâu.

Bởi suy cho cùng, lịch sử không chỉ nằm trong sách vở. Nó sống lại trên sân khấu, trong lễ hội, trong từng hình ảnh được tái hiện. Và mỗi lần tái hiện ấy, chúng ta đang góp phần viết tiếp cách mà xã hội hôm nay hiểu về quá khứ của mình. ■

BẤT ỔN GIỮA NGHỆ SĨ VÀ CÔNG TY GIẢI TRÍ:

Giấc mơ thành danh hóa bài toán dang dở

● **ĐÌNH TOÁN**

Trong bối cảnh thị trường giải trí cạnh tranh ngày càng mạnh, các công ty giải trí đang trở thành lực đẩy quan trọng cho đời sống âm nhạc và công nghiệp văn hóa Việt Nam. Không dừng ở vai trò "bệ phóng" cho ca sĩ trẻ, những đơn vị này còn tham gia trực tiếp vào quá trình đào tạo, sản xuất, quảng bá và xây dựng hình ảnh nghệ sĩ. Khi được đầu tư bài bản, họ có thể cùng nghệ sĩ tạo ra những sản phẩm văn hóa có giá trị, có khả năng lan tỏa trong nước và cạnh tranh trên thị trường khu vực, quốc tế.

Tuy nhiên, thực tế cũng cho thấy không ít công ty còn thiếu tầm nhìn dài hạn, chưa chú trọng chiến lược phát triển bền vững và chưa đầu tư đủ chiều sâu cho chuyên môn, hình ảnh, truyền thông của nghệ sĩ. Điều này ảnh hưởng trực tiếp đến quá trình khẳng định tên tuổi của các gương mặt trẻ, đồng thời làm giảm vai trò của doanh nghiệp giải trí như một mắt xích quan trọng trong hệ sinh thái công nghiệp văn hóa.

Một số đơn vị tại Việt Nam đã bắt đầu triển khai mô hình đào tạo nghệ sĩ theo hướng chuyên nghiệp, đa năng, nhưng cách làm này vẫn chưa thực sự phổ biến **Ảnh: TBTN**

Quýt làm, cam chịu?

Vừa qua, việc Gemini Hùng Huỳnh và GUT Label chấm dứt hợp tác giữa thời điểm xuất hiện nhiều tranh cãi quanh chất lượng sản phẩm âm nhạc đã thu hút sự chú ý của cộng đồng mạng. Phía GUT Label cho biết, sau hơn một năm cộng tác, công ty nhận thấy hai bên không còn cùng định hướng phát triển. Phong thái và cách thức làm việc cũng không còn phù hợp để tiếp tục đồng hành, nên họ cùng đi đến quyết định kết thúc hợp đồng. Về phía Hùng Huỳnh, nam ca sĩ gián tiếp xác nhận thông tin này khi chia sẻ lại thông báo trên trang cá nhân.

Trong showbiz Việt, việc nghệ sĩ và công ty giải trí "đường ai nấy đi" sau một thời gian hợp tác không phải là chuyện hiếm. Với Hùng Huỳnh, câu chuyện gây chú ý hơn bởi diễn ra sau khi MV *Đẹp mã* của anh vướng tranh cãi về chất lượng. Cùng thời điểm, trên mạng xã hội lan truyền nhiều đoạn clip nam ca sĩ bị nhận xét hát live chưa ổn định, thậm chí mải nhảy đến mức bỏ sót phần hát. Từ những ý kiến về kỹ năng biểu diễn, dư luận cũng đặt câu hỏi về vai trò của công ty quản lý trong việc đào tạo, định hướng và bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho ca sĩ trẻ.

Trường hợp Hùng Huỳnh chưa lắng xuống, nhóm tân binh OGG lại tiếp tục trở thành tâm điểm tranh cãi. Ngay sau khi phát hành MV *FR3SH!*, nhóm bị chỉ trích vì sản phẩm có phong cách bị cho là "na ná" một số nhóm nhạc tân binh K-pop. Trước phản ứng của khán giả, OG Entertainment - công ty chủ quản của OGG, đã lên tiếng xin lỗi và gỡ MV khỏi các nền tảng để chỉnh sửa.

Trong thông báo, công ty này cho biết 4 nghệ sĩ của nhóm không trực tiếp tham gia vào các quyết định liên quan đến định hướng hình ảnh ở giai đoạn hậu kỳ. Tuy nhiên, lời giải thích này chưa làm dịu phản ứng của khán giả. Trái lại, nhiều ý kiến tiếp tục đặt dấu hỏi về năng lực và trách nhiệm của công ty giải trí khi để nghệ sĩ rơi vào cảnh "quýt làm, cam chịu".

Có thể thấy, khi định hướng phát triển giữa nghệ sĩ và công ty không được thống nhất ngay từ đầu, mâu thuẫn rất dễ phát sinh. Cùng với đó, sự thiếu chuyên nghiệp trong quản lý, đào tạo và chiến lược dài hạn càng khiến mối quan hệ hợp tác trở nên mong manh, dễ dẫn đến những cuộc chia tay sớm.

Loại bỏ tư duy "ăn xổi"

Tại Hàn Quốc, trước khi trở thành nghệ sĩ được đông đảo khán giả thế giới biết đến, các "idol" phải trải qua quá trình rèn luyện khắc nghiệt trong nhiều năm, thậm chí cả chục năm. G-Dragon của BIGBANG từng có 11 năm đào tạo tại hai công ty giải trí. Một số thần tượng khác cũng trải qua thời gian thực tập kéo dài trên 5 năm, như Jihyo của TWICE với 10 năm, Jennie của BLACKPINK và Suho của EXO đều mất khoảng 6 năm khổ luyện trước khi ra mắt.

Đó là đặc trưng của mô hình đào tạo thực tập sinh tại Hàn Quốc: Một lộ trình chuyên nghiệp, kỷ luật và có tiêu chuẩn sàng lọc rất khắt khe. Trong quá trình ấy, các nghệ sĩ trẻ được trang bị đồng bộ nhiều kỹ năng, từ thanh nhạc, vũ đạo, biểu diễn sân khấu đến cách ứng xử trước công chúng và làm việc với truyền thông

Nhạc sĩ Nguyễn Hải Phong nhìn nhận: "Âm nhạc Việt không thiếu thành công, nhưng các thành công đó vẫn còn rời rạc. Điều chúng ta cần là một chuẩn chung, không chỉ về kỹ thuật mà còn là khả năng đối thoại với thế giới". Theo anh, việc định hình một hệ tiêu chuẩn rõ ràng sẽ giúp sản phẩm âm nhạc Việt tiệm cận chất lượng quốc tế, đồng thời xây dựng được bản sắc riêng và sức phát triển bền vững.

Trong khi đó, do phần lớn công ty giải trí ở Việt Nam chưa chuẩn hóa quy trình đào tạo thần tượng, một số bạn trẻ phải tìm cơ hội ở nước ngoài, dù con đường này không hề dễ dàng. Ngô Ngọc Hưng, nghệ danh Hanbin, là một ví dụ. Anh lần đầu được biết đến khi tham gia chương trình sống còn *I-LAND* của Hàn Quốc. Dù không giành được suất ra mắt từ chương trình, Hanbin sau đó gia nhập một công ty giải trí tại xứ sở Kim chi và trở thành thành viên nhóm nhạc TEMPEST.

Không riêng Hanbin, Đặng Hồng Hải cũng từng có thời gian làm thực tập sinh tại Hàn Quốc. Tuy nhiên, con đường của anh chưa thuận lợi như đồng nghiệp. Sau khi thử sức ở *Boys Planet,* Hồng Hải tiếp tục trở lại với *Boys II Planet* nhưng vẫn chưa giành được suất ra mắt trong một nhóm nhạc.

Sự thiếu vắng những công ty giải trí vận hành chuyên nghiệp, có chiến lược phát triển bài bản đang là điểm nghẽn lớn của thị trường âm nhạc Việt Nam. Không ít đơn vị vẫn mang tư duy "ăn xổi", thay vì đầu tư lâu dài cho thương hiệu cá nhân và nền tảng nghề nghiệp của nghệ sĩ. Quy trình đào tạo vì thế bị xem nhẹ, thiếu sự đồng bộ giữa thanh nhạc, vũ đạo, trình diễn sân khấu và kỹ năng làm việc với truyền thông. Hệ quả là nhiều ca sĩ trẻ bước ra thị trường khi nền tảng còn mỏng, dễ hụt hơi trước áp lực cạnh tranh và khó đi đường dài.

Trong bối cảnh hiện nay, việc hình thành những mô hình đào tạo gắn với nhu cầu thị trường là yêu cầu tất yếu. Mô hình thực tập sinh với lộ trình trau dồi dài hạn, tiêu chuẩn rõ ràng có thể là một hướng đi đáng cân nhắc. Cùng với đó, cần tăng cường liên kết giữa nhà trường và doanh nghiệp để chuẩn hóa đào tạo nguồn nhân lực, xem đây là giải pháp quan trọng cho sự phát triển của công nghiệp văn hóa. Khi nghệ sĩ được chuẩn bị bài bản và có chiến lược phát triển rõ ràng, họ mới có cơ hội bứt phá; thị trường cũng nhờ vậy vận hành chuyên nghiệp và bền vững hơn. ■

Đánh thức Chợ Lớn bằng ẩm thực và nghệ thuật về đêm

Phố đêm Chợ Lớn tại phường Bình Tây (TP.HCM) chính thức ra mắt sau 4 tháng vận hành thử nghiệm, mở thêm một không gian trải nghiệm gắn với chợ Bình Tây và đời sống văn hóa - ẩm thực người Hoa. Với định hướng xây dựng sản phẩm du lịch đêm đặc trưng, mô hình này góp phần làm sống dậy nhịp giao thương quen thuộc của vùng Chợ Lớn trong diện mạo mới, gần gũi hơn với người dân và du khách.

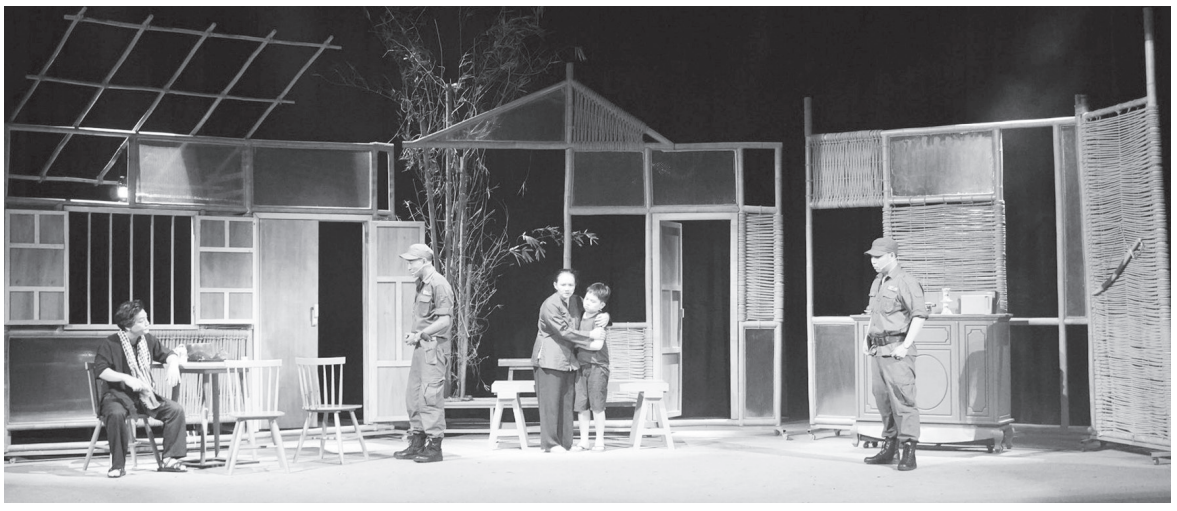
Phố đêm hoạt động từ 18h đến 0h hằng ngày, trên diện tích khoảng 1.510m², khai thác không gian vỉa hè tại các tuyến Nguyễn Hữu Thận, Tháp Mười, Lê Tấn Kế và Trần Bình. Khu vực này được tổ chức thành các gian hàng ẩm thực, lối đi bộ, bãi giữ xe và lối tiếp cận thuận tiện, tạo điều kiện để du khách vừa thưởng thức món ăn, mua sắm, vừa cảm nhận nhịp sống đêm của khu chợ lâu đời.

Theo UBND phường Bình Tây, phố đêm hướng tới thúc đẩy kinh tế đêm, phát triển du lịch, bán lẻ, ẩm thực, đồ uống và công nghiệp sáng tạo. Điểm đáng chú ý là mô hình này không tách khỏi giá trị di sản của chợ Bình Tây - ngôi chợ có 95 năm hình thành, được công nhận là Di tích kiến trúc nghệ thuật cấp thành phố từ năm 2017. Từ lợi thế hơn 600 điểm kinh doanh quanh khu vực Hậu Giang - Tháp Mười, trong đó hơn một nửa thuộc lĩnh vực ăn uống, phố đêm Chợ Lớn được kỳ vọng trở thành điểm đến văn hóa - ẩm thực hấp dẫn của TP.HCM. **KIỀU GIANG**

Nghệ thuật phương Nam sáng đèn mừng ngày thống nhất

● ANH HUY

Dịp lễ 30.4 - 1.5 năm nay, sân khấu TP.HCM đồng loạt sáng đèn với nhiều chương trình biểu diễn trải rộng như kịch nói, cải lương, hát bội, ca múa nhạc tổng hợp... Từ các nhà hát trung tâm đến những điểm diễn tại cơ sở, nghệ thuật tiếp tục được đưa đến gần công chúng, vừa gợi lại ký ức lịch sử, tri ân các thế hệ đi trước, vừa tạo thêm không gian thưởng thức văn hóa cho người dân và du khách trên đất phương Nam.

Cảnh trong vở kịch nói "Thanh gươm và bà mẹ" của Nhà hát Kịch TP.HCM Ảnh: NHK

Sân khấu sáng đèn với những câu chuyện mới

Tại Nhà hát Kịch TP.HCM, vở kịch nói *Thanh gươm và bà mẹ* vừa diễn hai suất tối 26 và 27.4, nhận được sự đón nhận tích cực từ khán giả. Từ hiệu ứng này, Nhà hát Kịch TP.HCM quyết định tăng cường thêm một suất diễn đặc biệt vào tối 30.4 để đáp ứng nhu cầu thưởng thức trong dịp lễ. *Thanh gươm và bà mẹ* là tác phẩm thuộc đề tài chiến tranh cách mạng của tác giả Phan Vũ, do NSND Trần Ngọc Giàu đạo diễn, NSND Hồ Văn Thành phụ trách âm nhạc, NSND Doãn Bằng thiết kế sân khấu. Vở diễn quy tụ dàn nghệ sĩ gồm NSƯT Việt Hà trong vai bà mẹ, NS Quốc Thịnh vai Trần Trung Chánh, NS Hoàng Tấn vai Trần Trung Hiếu, NS Hoàng Phi vai Vĩnh Hường, NS Huỳnh Thanh Trung vai Trần Trung Thành và bé Quốc Vinh đảm nhận vai Trần Trung Thành lúc nhỏ.

Bối cảnh vở diễn đặt tại miền Tây sông Hậu trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ, câu chuyện xoay quanh gia tộc Trần Trung và thanh gươm cổ thời Quang Trung, biểu tượng của khí tiết và lòng yêu nước. Nhân vật trung tâm là bà Tư, người mẹ có chồng theo cách mạng, còn con trai lại đứng ở phía đối địch. Sau những đòn tra tấn tại trại cải huấn Phú Lợi, bà bị mù lòa nhưng vẫn giữ trọn niềm tin vào ngày đất nước thống nhất. Không gian sân khấu chủ yếu đặt trong ngôi nhà của bà Tư, được thiết kế theo hướng tối giản, tận dụng hệ thống cửa và vật dụng để chuyển cảnh. Các lớp thoại mang tính đối thoại trực diện, tạo nhịp kịch liên tục.

Theo Giám đốc Nhà hát Kịch TP.HCM Hà Quốc Cường, ê kíp sáng tạo đã gấp rút hoàn thiện vở trong thời gian ngắn, với nhịp tập luyện dày đặc. Dù cơ sở vật chất còn hạn chế, đơn vị vẫn nỗ lực duy trì hoạt động biểu diễn đều đặn. Nhà hát hiện xây dựng kế hoạch tổ chức các suất diễn định kỳ, phấn đấu đạt 2-4 suất mỗi tháng; đồng thời chuẩn bị thêm những dự án mới, trong đó có các kịch bản gắn với hơi thở đời sống đương đại.

Song song với hoạt động tại sân khấu, Nhà hát Kịch TP.HCM còn tổ chức chuỗi chương trình nghệ thuật chủ đề *Thành phố Hồ Chí Minh niềm tin sáng ngời* tại phường Bình Tân, phường Bình Lợi Trung và xã Long Hưng trong các ngày 26, 27 và 28.4. Chương trình có sự tham gia của NSƯT Phạm Thế Vĩ, các ca sĩ Hà Vân, Quốc Đại, Thanh Ngọc, Đăng Nguyên cùng nhiều nhóm ca, vũ đoàn, góp phần đưa nghệ thuật đến gần hơn với công chúng cơ sở trong dịp lễ.

Cùng thời điểm, Sân khấu Kịch Hồng Vân giới thiệu vở mới *Già gân*, do Đinh Mạnh Phúc viết kịch bản và đạo diễn, với sự tham gia của NSND Hồng Vân cùng dàn diễn viên trẻ. Lấy bối cảnh một khu trọ lao động trong hẻm nhỏ, *Già gân* khai thác những va chạm đời thường giữa các cư dân, từ chuyện hàng xóm, lời đồn, sự hiểu lầm đến những mâu thuẫn âm ỉ trong đời sống đô thị. Các tình huống được triển khai theo màu sắc hài kịch, tạo không khí gần gũi, dí dỏm nhưng không dừng lại ở tiếng cười... Sau suất ra mắt, *Già gân* tiếp tục diễn vào 19h30 các ngày 1.5 và 3.5.

Dịp lễ năm nay, Sân khấu Kịch Hồng Vân cũng duy trì vở *Tương đối rối tương phùng* vào các tối 30.4 và 2.5, góp phần mở thêm lựa chọn thưởng thức sân khấu cho khán giả TP.HCM trong kỳ nghỉ lễ.

Nghệ thuật lan tỏa từ nhà hát đến cộng đồng

Ở lĩnh vực nghệ thuật truyền thống, Nhà hát Nghệ thuật Hát Bội tổ chức chương trình nghệ thuật tổng hợp vào tối 30.4 tại phường Phú Thọ Hòa, gồm nhiều tiết mục như múa chào mừng, xiếc, ảo thuật, ca nhạc và trích đoạn *Nghêu Sò Ốc Hến*. Cách dàn dựng theo hướng tổng hợp giúp chương trình dễ tiếp cận hơn với nhiều nhóm khán giả.

Nhà hát Cải lương Trần Hữu Trang cũng triển khai chuỗi chương trình *Từ cội nguồn hướng đến tương lai rực sáng* tại nhiều địa phương như Cần Giờ, Bắc Tân Uyên, Hóc Môn và Đông Thạnh. Các suất diễn được tổ chức tại đình, quảng trường, trực tiếp phục vụ người dân địa phương.

Điểm nhấn của chuỗi hoạt động là chương trình nghệ thuật kỷ niệm 51 năm Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước và 140 năm Ngày Quốc tế Lao động, diễn ra tối 30.4 tại sân khấu đường đi bộ Nguyễn Huệ, phường Sài Gòn. Với chủ đề *Tình ca đất nước*, chương trình do Trung tâm Nghệ thuật TP.HCM tổ chức, được dàn dựng thành 3 phần: *Tình ca độc lập, Tri ân* và *Tự hào tiếp bước tương lai*. Mạch chương trình tái hiện hành trình đấu tranh giành độc lập, thống nhất đất nước; tưởng nhớ, tri ân các thế hệ đi trước; đồng thời khắc họa diện mạo phát triển và khát vọng vươn lên của TP.HCM hôm nay.

Rạp Xiếc và Biểu diễn đa năng Phú Thọ sẽ tổ chức chương trình nghệ thuật và mời công chúng tham quan kiến trúc công trình trong hai ngày 30.4 và 1.5.2026

Phần mở đầu gồm các tiết mục hợp xướng, liên khúc ca ngợi Đảng, quê hương, đất nước. Ở chương *Tình ca độc lập,* ký ức lịch sử sẽ được gợi lại qua những ca khúc như: *Dòng sông phẳng lặng*, *Trường Sơn Đông - Trường Sơn Tây*, *Em vẫn đợi anh về*, *Tiếng hát những đêm không ngủ*, *Ta thấy gì đêm nay*…, kết hợp trình chiếu tư liệu hình ảnh.

Phần *Tri ân* tập trung khắc họa sự hy sinh của các thế hệ trong chiến tranh và những nỗ lực tái thiết đất nước sau ngày thống nhất, với các tiết mục được dàn dựng quy mô. Trong khi đó, *Tự hào tiếp bước tương lai* mang màu sắc trẻ trung, hiện đại, thể hiện hình ảnh TP.HCM năng động, sáng tạo và không ngừng vươn lên. Chương trình dự kiến khép lại bằng màn pháo hoa nghệ thuật, phục vụ người dân và du khách trong dịp lễ.

Cũng trong dịp lễ này, Trung tâm Nghệ thuật TP.HCM tổ chức chương trình nghệ thuật tại Rạp Xiếc và Biểu diễn đa năng Phú Thọ, phường Phú Thọ. Hoạt động được kết hợp với việc mở cửa để công chúng tham quan không gian kiến trúc của công trình. Thời gian tham quan từ 9h30 đến 11h các ngày 30.4 và 1.5.2026.

Các hoạt động biểu diễn dịp 30.4 năm nay cho thấy nỗ lực làm mới và mở rộng không gian tiếp cận công chúng của sân khấu đất phương Nam. Từ tác phẩm mới, chương trình tổng hợp đến những suất diễn tại địa phương, các đơn vị nghệ thuật vẫn giữ mạch lịch sử, truyền thống, đồng thời tìm cách thể hiện gần gũi hơn với nhiều nhóm khán giả trong mùa lễ. ■

Chuẩn bị sản xuất phim Việt - Hàn về danh tướng Trần Hưng Đạo

Dự án điện ảnh hợp tác giữa Việt Nam và Hàn Quốc về Quốc công Tiết chế Hưng Đạo Đại vương Trần Quốc Tuấn (Trần Hưng Đạo), vừa được giới thiệu chính thức tại Seoul ngày 23.4. Đây là dự án phim lịch sử quy mô lớn, có tổng vốn đầu tư dự kiến khoảng 30 tỉ won, tương đương 20,3 triệu USD, dự kiến khởi quay từ tháng 5.2026.

Bộ phim tái hiện cuộc đời và sự nghiệp của Trần Hưng Đạo, vị danh tướng kiệt xuất, người ba lần lãnh đạo quân dân Đại Việt đánh bại giặc Nguyên - Mông trong thế kỷ XIII. Từ chất liệu lịch sử giàu giá trị, tác phẩm hướng tới khắc họa hình tượng một vị anh hùng dân tộc, biểu tượng của lòng yêu nước, ý chí độc lập và nghệ thuật quân sự Việt Nam.

Buổi giới thiệu dự án do Giám đốc sản xuất, Tổng đạo diễn Shin Chang Seok chủ trì. Tại sự kiện, phía sản xuất công bố định hướng sáng tạo, tiến độ thực hiện, nhân sự tham gia, chiến lược đầu tư, tuyển chọn diễn viên và kế hoạch phân phối toàn cầu. Với kinh nghiệm thực hiện nhiều phim lịch sử quy mô lớn, Shin Chang Seok cho biết, ê kíp mong muốn kết hợp hệ thống sản xuất bài bản của điện ảnh Hàn Quốc với nguồn tư liệu lịch sử phong phú của Việt Nam.

Dự án được kỳ vọng mở thêm hướng đi cho dòng phim lịch sử Việt Nam, đồng thời thúc đẩy hợp tác trong lĩnh vực công nghiệp nội dung sáng tạo giữa hai quốc gia.

HỒNG HẠNH

GIẢI MÃ BÀI TOÁN "CỬA HẸP" LỚP 10 CÔNG LẬP HÀ NỘI:

Áp lực chi phí ngoài trường công

● **HOÀNG HƯƠNG - ĐỖ HUYỀN**

Khi cánh cửa trường công ngày càng hẹp, hàng chục nghìn học sinh buộc phải tính đến trường tư, giáo dục thường xuyên hoặc học nghề sau THCS. Từ đây, vào lớp 10 không còn là chuyện tuyển sinh đơn thuần, mà trở thành một phép thử rõ nét về cơ hội tiếp cận giáo dục phổ thông một cách bình đẳng.

Phụ huynh xếp hàng trước cổng Trường THPT Phan Bội Châu (Hà Nội) sáng sớm 3.3.2026 để cố giành một suất vào lớp 10 cho con

Những lối rẽ ngoài trường công...

Với hơn 147.000 học sinh lớp 9 nhưng chỉ có 81.448 suất công lập, hàng chục nghìn học sinh Hà Nội phải tìm đường học tiếp ngoài hệ thống trường công. Những lối rẽ phổ biến nhất là trường THPT tư thục, trung tâm giáo dục nghề nghiệp - giáo dục thường xuyên (GDNN-GDTX) và các cơ sở đào tạo nghề theo mô hình 9+ hoặc THPT kết hợp học nghề.

Trong các lựa chọn ấy, trường tư thục vẫn là hướng được nhiều gia đình ưu tiên. Năm học 2026-2027, Hà Nội giao chỉ tiêu cho 89 trường THPT tư thục tuyển 817 lớp, với 34.059 học sinh; 29 trung tâm GDNN-GDTX tuyển 262 lớp, với 11.675 học viên. Theo phương án tuyển sinh lớp 10 của các trường THPT tư thục và trường THPT chất lượng cao được Sở GD&ĐT Hà Nội công bố ngày 14.4.2026, có 34 trường xét tuyển bằng kết quả rèn luyện, học tập ở cấp THCS; 56 trường xét kết hợp học bạ với kết quả kỳ thi tuyển sinh vào lớp 10 THPT công lập.

Tính đến 0h ngày 18.4, thời điểm kết thúc đăng ký dự thi vào lớp 10 THPT công lập, toàn thành phố có khoảng 130.000 học sinh THCS đăng ký dự thi. Như vậy, ước tính khoảng 17.000 em đã chủ động chọn lối rẽ khác. Trong số này, có học sinh nộp hồ sơ vào các trường quốc tế trong nước, đi du học, theo học GDNN-GDTX, học nghề hoặc lựa chọn các trường tư thục xét tuyển bằng học bạ. Với nhóm 34 trường chỉ căn cứ kết quả rèn luyện, học tập ở cấp THCS, học sinh không nhất thiết phải tham dự kỳ thi lớp 10 công lập, qua đó mở thêm một "cửa vào" cho những gia đình muốn giảm áp lực thi cử nhưng vẫn tìm kiếm lộ trình học tiếp sau THCS.

Một điểm đáng chú ý là lựa chọn phân luồng đang dần bớt mang tâm lý "rẽ ngang" hay "phương án dự phòng". Với một bộ phận học sinh, học nghề hoặc theo chương trình GDNN-GDTX đã trở thành hướng đi chủ động, gắn với năng lực, điều kiện gia đình và nhu cầu sớm tiếp cận thị trường lao động. Dù tỷ lệ này chưa thật lớn, nhưng sự dịch chuyển ấy cho thấy nhận thức về lộ trình học tập sau THCS đang mở rộng, không còn bó hẹp trong một con đường duy nhất.

Tuy nhiên, rời khỏi cuộc đua không có nghĩa áp lực tuyển sinh đã khép lại. Ở khối ngoài công lập, nhất là những trường uy tín được nhiều phụ huynh lựa chọn, học sinh vẫn phải bước qua một vòng sàng lọc riêng, với tiêu chí không hề nhẹ. Sức ép ấy hiện rõ qua cảnh xếp hàng xuyên đêm để nộp hồ sơ, như trong ngày 3.3.2026, khoảng 300 phụ huynh đã đội mưa, chờ đến sáng trước cổng Trường THPT Phan Bội Châu. Thực tế vài năm gần đây cho thấy, những hàng người có mặt từ tinh mơ, thậm chí thức trắng đêm để mua hoặc nộp hồ sơ vào một số trường tư thục, đã không còn là chuyện hiếm. Điều đó cho thấy kỳ tuyển sinh lớp 10 không chỉ nóng ở khối công lập, mà còn tạo sức ép lớn lên khu vực ngoài công lập, nơi "cửa vào" cũng ngày càng chật chội.

So với trường tư, các trung tâm GDNN-GDTX và mô hình 9+ lại mở ra một lối rẽ khác. Ở hướng này, các em vẫn có thể học chương trình văn hóa THPT, học nghề và tiếp tục liên thông khi có nhu cầu. Tuy vậy, trong thực tế, đây chưa phải lựa chọn được nhiều gia đình ưu tiên. Không ít phụ huynh chỉ tính đến phương án này khi cơ hội vào công lập thu hẹp, còn cửa ở các trường tư thục phù hợp cũng không nhiều.

Bức tranh toàn cảnh cho thấy, sau cánh cửa công lập không phải là lối đi thênh thang. Học sinh và phụ huynh vẫn phải tiếp tục cân nhắc giữa nhiều lựa chọn, từ điều kiện tuyển sinh, chất lượng đào tạo đến khả năng tài chính. Khác biệt nằm ở chỗ, nếu áp lực trường công tập trung vào câu chuyện đỗ - trượt, thì ở khu vực ngoài công lập và các hướng phân luồng, sức ép chuyển sang bài toán phù hợp: Học ở đâu, học theo lộ trình nào và gia đình có đủ nguồn lực để theo đến cùng hay không?

... và áp lực chi phí

Nhìn vào biểu phí của một số trường ngoài công lập tại Hà Nội, có thể thấy nỗi lo của phụ huynh không phải không có cơ sở. Tại Trường THCS & THPT Phenikaa, thông báo thu phí năm học 2026-2027 đối với học sinh lớp 10 hệ tiêu chuẩn ghi nhận tổng số tiền phải nộp là 60,1 triệu đồng/năm. Trong đó, học phí là 40,95 triệu đồng, các khoản khác rơi vào 19,15 triệu đồng; riêng tiền ăn trưa 16,5 triệu đồng/năm.

Ở mức cao hơn, phiếu thu tham khảo của học sinh lớp 10 hệ Primer tại Trường Phổ thông liên cấp H.A.S cho thấy, tổng các khoản theo quy định lên tới 115,32 triệu đồng, sau ưu đãi còn 93,683 triệu đồng. Cơ cấu chi phí gồm: Phí nhập học 10 triệu đồng; phí phát triển 12 triệu đồng; phí giáo dục 75 triệu đồng; bán trú 13,2 triệu đồng; đồng phục hơn 3,12 triệu đồng và sách, tài liệu học tập 2 triệu đồng.

Với những gia đình có điều kiện kinh tế khá giả, học ngoài công lập không tạo sức ép quá lớn về tài chính. Nhưng với nhóm thu nhập trung bình, lựa chọn này buộc phụ huynh phải "liệu cơm gắp mắm" ngay từ đầu. Nhiều trường có tiếng về chất lượng, nhưng mức phí vượt quá khả năng chi trả, vì thế sớm bị gạch khỏi danh sách cân nhắc.

Trong bối cảnh đó, một số trường có mức phí dễ tiếp cận hơn mặt bằng chung, như Phenikaa, vẫn được nhiều gia đình ưu tiên. Tuy nhiên, nếu đặt cạnh trường công, nơi học sinh được miễn học phí từ năm học 2025-2026, khoản chi vài chục triệu đồng mỗi năm vẫn là gánh nặng với không ít phụ huynh.

Một lựa chọn "rẻ" hơn là nhóm trường cao đẳng, trung cấp nghề tuyển học sinh tốt nghiệp THCS theo mô hình 9+ hoặc chương trình THPT kết hợp học nghề. Điểm đáng chú ý của lộ trình này là sau quá trình học, học sinh vừa hoàn thành chương trình văn hóa THPT, vừa có bằng nghề và vẫn còn cơ hội liên thông lên các trình độ cao hơn. Ở một số cơ sở, học phí được kéo xuống đáng kể nhờ chính sách hỗ trợ của Nhà nước. Chẳng hạn, theo thông báo tuyển sinh năm 2026 của Trường Cao đẳng Kỹ thuật và Nghiệp vụ Hà Nội, có nhóm ngành mức thực nộp chỉ khoảng 600.000 đồng/tháng do được hỗ trợ 70%; trường cũng tổ chức hệ song bằng dành cho học sinh tốt nghiệp THCS. Trong khi đó, mô hình THPT - Cao đẳng của CTECH tuyển học sinh sau THCS với học phí học nghề 11,17 triệu đồng/kỳ, chưa kể phần học phí văn hóa THPT.

Từ câu chuyện chọn trường sau THCS, vấn đề công bằng giáo dục trở nên nhạy cảm hơn. Cùng hoàn thành bậc học bắt buộc, nhưng có em tiếp tục học trong hệ thống công lập với chi phí thấp, có em phải rẽ sang môi trường ngoài công lập hoặc các mô hình đào tạo khác với áp lực tài chính lớn hơn nhiều. Nếu thiếu những chính sách đủ mạnh để san sẻ chênh lệch này, "cửa hẹp" lớp 10 sẽ không chỉ tạo sức ép thi cử, mà còn khoét sâu nỗi bất an về cơ hội học tập của học sinh sau THCS. ■

(Còn tiếp)

QUẢNG CÁO

TIN MẤT GIẤY TỜ

Công ty cổ phần STC Corporation (tên cũ: Công ty TNHH Kinh doanh Phát triển nhà - Xưởng Minh Thành)
- GCNĐKDN số: 0302777459
- Trụ sở: Số 2A đường Bình Chiểu, phường Tam Bình, TP Hồ Chí Minh
- Người đại diện theo pháp luật: Ông Nguyễn Đăng Khoa - Tổng Giám đốc

Thông báo mất các Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất:

1. GCNQSDĐ số 0476 do UBND huyện Hóc Môn cấp ngày 28/4/1995, thửa đất số 1443 - tờ bản đồ số 01, địa chỉ thửa đất: Xã Thới Tam Thôn, huyện Hóc Môn (nay là xã Đông Thạnh, TP.HCM) được ông Trần Văn Son (sinh năm: 1955, CMND số: 021487017, cấp ngày: 05/10/1979 tại Công an TP.HCM) ký chuyển nhượng cho Công ty TNHH Kinh doanh Phát triển nhà - Xưởng Minh Thành (nay là Công ty cổ phần STC Corporation) tại Thới Tam Thôn và được UBND xã Thới Tam Thôn xác nhận vào ngày 16/01/2004.

2. GCNQSDĐ số A - 345132 do UBND huyện Hóc Môn cấp ngày 05/4/1993, thửa đất số 144 - tờ bản đồ số 79 (thửa 1352 TBĐ số 01 - TL1991), địa chỉ thửa đất: Xã Thới Tam Thôn, huyện Hóc Môn (nay là xã Đông Thạnh, TP.HCM) được ông Lê Văn Cu (sinh năm: 1952, CMND số: 021486571, cấp ngày: 01/10/1979 tại Công an TP.HCM) ký chuyển nhượng cho Công ty TNHH Kinh doanh Phát triển nhà - Xưởng Minh Thành (nay là Công ty cổ phần STC Corporation) tại UBND xã Thới Tam Thôn và được UBND xã Thới Tam Thôn xác nhận vào ngày 13/9/2006.

3. GCNQSDĐ số 0477 do UBND huyện Hóc Môn cấp ngày 28/4/1995, thửa đất số 1445 - tờ bản đồ 01, địa chỉ thửa đất: Xã Thới Tam Thôn, huyện Hóc Môn (nay là xã Đông Thạnh, TP.HCM) được ông Lâm Phước Cưng (sinh năm: 1962, CMND số: 021486643, cấp ngày: 01/10/1979 tại Công an TP.HCM) ký chuyển nhượng cho Công ty TNHH Kinh doanh Phát triển nhà - Xưởng Minh Thành (nay là Công ty cổ phần STC Corporation) tại Thới Tam Thôn và được UBND xã Thới Tam Thôn xác nhận vào ngày 16/01/2004.

Lý do mất: Bị mất trong quá trình lưu trữ, di dời văn phòng.

Thông báo này được đăng thực hiện thủ tục hủy Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất và xin cấp lại theo quy định pháp luật. Mọi thông tin xin vui lòng liên hệ Công ty theo địa chỉ nêu trên.

BỘ HÀNH XUYÊN NÚI HƠN BA THÁNG ĐỂ DỰ ĐẠI HỘI:

Qua đất Tây Nguyên

● **Bài, ảnh: LÊ VĂN CHƯƠNG**

Đoàn chiến sĩ thi đua đi bộ từ Liên khu 5 vào Củ Chi để dự Đại hội chiến sĩ thi đua, được gần một tháng thì có âm thanh ì ầm của trực thăng và họ tiếp tục xuyên rừng trong bóng đêm gần sát ổ hỏa điểm. "Chú ý, đoàn sắp tới khu vực Sân bay Tân Cảnh (Đắk Tô 2)". Đây là nơi đồn trú của Lữ đoàn dù 173 (Mỹ), Sư đoàn 4 Bộ binh (Mỹ), Lữ đoàn Sư đoàn Không kỵ số 1 (Mỹ). Quân địch ra sức chặn tuyến đường 14 và 19.

Bóng giao liên

Bà Hồ Kan Lịch, Anh hùng Lực lượng vũ trang nhân dân có mặt trong đoàn Chiến sĩ thi đua, giờ đây cũng không nhớ được hành trình của đoàn đã qua bao nhiêu khe núi, con suối, bao lần bơi vượt sông Re, sông Liên ở Quảng Ngãi; sông An Lão, Kim Sơn ở Bình Định; sông Đắk Bla, Đắk Pre ở Kon Tum; có lúc đi cầu dây lắt lẻo, có lúc hụp nhanh trên lưng đồi vì nghe tiếng máy bay. Gặp lúc khó khăn thì Trưởng đoàn lấy tinh thần đảng viên ra động viên.

Khu vực "tam giác sắt" An Lão - Ba Tơ - Kon Plông là nơi sông suối chảy xiết, nhiều chiếc cầu dây được đồng bào H'rê, Ba Na bí mật dựng trong rừng. Mỗi khi trực thăng UH-1A sà thấp, quần đảo vài vòng, ai nấy đều nín thở. Có lúc lính trên trực thăng không phát hiện người, nhưng chỉ cần thấy rẫy ngô, luống lang, mái nhà tranh là lập tức hạ xuống đốt phá, tiêu hủy nguồn lương thực của cách mạng.

Ở đơn vị E240, chị Nguyễn Thị Đạt từng bị sốt rét, phải nằm lại trong ngôi nhà tranh của trạm giao liên, còn các chị em khác lên rẫy hái lượm, trồng củ. Khi trực thăng địch hạ xuống, chúng phóng hỏa đốt nhà, đốt ngô. Chị Đạt không kịp thoát ra và hy sinh trong chính ngôi nhà lá ấy.

Đi được bao nhiêu ngày? Không nhớ lắm, Đinh Tía và Hồ Kan Lịch nói với nhau, chỉ tính ngày bằng "con ma đi ngủ, con chim về tổ". Chân đi mãi rồi tới lúc ra khỏi rừng già, tới rừng thấp của vùng đất Tây Nguyên. Đoàn Chiến sĩ thi đua đi tiếp giữa các bụi le, cây dầu trà beng, cây cẩm liên, cây cà chít, cây dầu lông. Những dòng suối toàn lá rụng đen sì, nước tù đọng, nên nỗi lo thiếu nước uống lại tăng lên.

Giao liên đón đoàn công tác ở đầu cánh rừng khộp là một tổ đồng bào dân tộc: Một chàng thanh niên mang chiếc ná, một người cầm dao rựa, chỉ có một người được trang bị khẩu súng đã cũ.

Người thanh niên cầm dao rựa liên tục phát đường. Có lúc nhóm giao liên dẫn đoàn men theo lối mòn, có lúc bất ngờ rẽ sang hướng khác vì sợ bị phục kích. Khi ấy, chiếc dao rựa lại lia ngang, mở lối cho đoàn chui qua những lùm cây rậm, rồi tiếp tục xuyên vào cánh rừng khộp. Thỉnh thoảng, cả đoàn lại vội lẩn xuống dưới những bụi le dày đặc khi trên đầu vang lên tiếng vo vo. "Bà đầm tới đó! Máy bay OV-10!", mọi người khẽ truyền nhau.

Trong đoàn có hạ sĩ Duy, một tay săn bắn thiện xạ. Đêm xuống, anh lăm lăm khẩu súng, rình bắn cheo để kiếm thêm thức ăn. Còn anh Bắc, quê tận Hòa Bình, lại trổ tài thổi kèn lá, nhại tiếng con mang để dụ cả bầy kéo tới.

Gian nan vượt núi

Tại trạm giao liên ở Bình Định, thông tin từ các chốt báo về cho thấy địch có thể đang di chuyển, nên cả nhóm phải nằm lại chờ lệnh. Đêm xuống, tin tức đưa về vẫn là tiếp tục chờ. Mãi đến sáng hôm sau, trạm báo có thể xuất phát vào chiều tối, nhưng phải đi theo một tuyến đường mới.

Anh hùng Lực lượng VTND Hồ Kan Lịch nay tuổi cao, không còn đi lại được (ảnh lớn). Bà vui mừng khi nhận ra chân dung Anh hùng Lực lượng VTND Đinh Tía (ảnh nhỏ), người đồng đội từng cùng bà hành quân bộ vào Củ Chi dự Đại hội Chiến sĩ thi đua gần 60 năm trước

QUÂN GIẢI PHÓNG MIỀN NAM
nồng nhiệt đón Đoàn đại biểu anh hùng và chiến sĩ thi đua Quân giải phóng đi thăm miền Bắc trở về

THEO *Thông tấn xã giải phóng*, vừa qua, Cục chính trị các lực lượng vũ trang nhân dân giải phóng miền Nam đã tổ chức đón mừng hết sức nồng nhiệt Đoàn đại biểu anh hùng và chiến sĩ thi đua Quân giải phóng miền Nam ra thăm miền Bắc trở về. Đồng đảo cán bộ và chiến sĩ các cơ quan trực thuộc Cục chính trị và các đơn vị Quân giải phóng đóng ở địa phương đã tới dự.

Anh hùng Huỳnh Văn Đánh, thay mặt Đoàn đại biểu anh hùng và chiến sĩ thi đua Quân giải phóng miền Nam, đã báo cáo về những hoạt động của đoàn trong thời gian ở thăm miền Bắc.

Mọi người vô cùng xúc động khi anh hùng Huỳnh Văn Đánh kể lại sự chăm sóc ân cần của Bác Hồ, Bác Tôn, của Trung ương Đảng lao động Việt-nam, Quốc hội và Chính phủ nước Việt-nam dân chủ cộng hòa, Bộ Tổng tư lệnh Quân đội nhân dân Việt-nam dành cho đoàn lòng thương mến cùng những tình cảm nồng hậu của Hồ Chủ tịch, của cả hậu phương lớn đối với tiền tuyến lớn miền Nam.

Người nghe cũng hết sức xúc động trước sự quan tâm chu đáo của Trung ương Đảng lao động Việt-nam và Chính phủ nước Việt-nam dân chủ cộng hòa, trước những lời thăm hỏi ân cần của đồng chí Lê Duẩn đối với đồng bào, cán bộ và chiến sĩ miền Nam, trong cuộc chiến đấu và xây dựng đời sống.

Những ngày ở thăm miền Bắc, đoàn đi đến đâu cũng được đồng bào và cán bộ, chiến sĩ Quân đội nhân dân đón tiếp rất chân tình. Đồng bào miền Bắc nguyện đem hết sức mình cùng quân và dân miền Nam chiến đấu đến cùng cho sự nghiệp cách mạng giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc, tiến tới thống nhất nước nhà.

Đồng chí chủ nhiệm Cục chính trị nhiệt liệt hoan nghênh Đoàn đại biểu anh hùng và chiến sĩ thi đua Quân giải phóng đã hoàn thành tốt đẹp nhiệm vụ ra thăm miền Bắc. Đồng chí kêu gọi mọi người hãy đem hết nhiệt tình ra làm việc gấp năm, gấp mười không tiếc mọi sự hy sinh, không lùi bước trước mọi gian nan thử thách, sẵn sàng hiến dâng cả đời mình cho sự nghiệp giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc, thống nhất đất nước để đền đáp lại công ơn trời biển của Bác Hồ và đồng bào miền Bắc ruột thịt.

VNTTX

Tư liệu báo chí về Đoàn đại biểu Anh hùng và Chiến sĩ thi đua Quân giải phóng miền Nam sau khi dự Đại hội Chiến sĩ thi đua tại Củ Chi, tiếp tục hành quân ra miền Bắc gặp Bác Hồ, rồi trở về Quảng Nam, Quảng Ngãi

Trước giờ lên đường, giao liên phổ biến kỹ: Đi đêm tuyệt đối không được bật lửa, phải thường xuyên lắng nghe tín hiệu, ám hiệu và trả lời đúng mật khẩu. Cứ đi khoảng một giờ, đoàn sẽ được nghỉ giải lao để nắm tình hình phía trước.

Cô giao liên người Bình Định, gần 30 tuổi, là người Ba Na, nước da sạm đen, vóc dáng rắn rỏi. Khi qua khu vực bán sơn địa Hoài Ân, nơi có dãy núi Gò Loi, núi Đèn, đoàn di chuyển về phía đông một căn cứ địch đóng trên núi. Cô giao liên liên tục ra hiệu, nhắc mọi người luôn sẵn sàng ẩn mình nếu có động.

Nếu không có giao liên liên tục đón, hướng dẫn và dẫn đường, đoàn khó có thể xác định được phương hướng, dù trong tay có bản đồ. Trên những dãy núi âm u, dưới tán rừng già chằng chịt là vô số lối đi; mỗi tuyến lại mang một mật danh riêng. Nhiều con đường đã nằm trong kế hoạch dự kiến như đường 22 ở phía tây Quảng Ngãi; tuyến nối Ba Tơ (Quảng Ngãi) với An Lão (Bình Định); đường mòn ven sông Re; tuyến An Lão - Vĩnh Thạnh (Bình Định).

Trên đường trở về Quảng Nam, Quảng Ngãi, những người bị sốt rét ác tính sẽ được đưa tới Phnôm Pênh (thủ đô Campuchia) điều trị, với sự hỗ trợ của bà con Hoa kiều. Trong số các chiến sĩ dự Đại hội, một số người tiếp tục đi bộ ra miền Bắc để gặp Bác Hồ.

Mỗi lần qua trạm giao liên, mỗi người được cấp một bi đông nước ngọt để dùng trong nửa ngày. Khi vượt những đoạn trèo đèo, đu vách núi, ai cũng thở phì phò, bi đông nước vì thế vơi rất nhanh. Nhưng không ai dám uống cạn, bởi chỉ một sơ suất nhỏ cũng có thể khiến cả đoàn rơi vào cảnh khát cháy cổ giữa lưng núi.

Anh hùng Đinh Tía chỉ còn một cánh tay nhưng vẫn đu người thoăn thoắt qua những gốc cây, kẽ đá. Theo phong tục của đồng bào H'rê, khi đi rừng không ai than mệt, vì sợ thần núi, ma rừng nghe thấy. Muốn nghỉ hay muốn ăn, họ chỉ nói tránh: "Cái chân muốn nghỉ rồi", "cái bụng nó muốn ăn rồi".

Các anh Ngô Sĩ Duy, Võ Lai, Võ Tòng, Ngô Tấn Tĩnh, Trần Văn Đình, Huỳnh Thúc Bá thỉnh thoảng lại trêu hạ sĩ Duy, hỏi có nghe tiếng cheo kêu đâu đó không. Hạ sĩ Duy chỉ chờ có vậy, liền lắng tai nghe ngóng, mong kiếm được món thịt cheo nướng giữa rừng.

Chặng cuối…

Hai người lính Võ Tòng, Ngô Sĩ Duy thường kể với Anh hùng Đinh Tía, Hồ Kan Lịch về thời chống Pháp, khi bộ đội ở rừng U Minh dùng bồ câu đưa thư ngoài mặt trận. Trong số đó, chim bồ câu mang quân hiệu số 8 được xem là con chim khôn nhất. Rồi mấy anh em lại nhắc đến người đánh giặc bằng ong nổi tiếng là Hồ Kan, người Giẻ Triêng, từng nuôi tới 90 tổ ong lỗ để đưa ra trận. Vào miền Nam, anh em học cách ấy, dự định sau này về truyền lại cho đồng bào Cơ Tu, H'rê, Ca Dong, Vân Kiều.

Đến vùng Tây Nguyên, đoàn vòng sang đất Campuchia, đi song song với đường biên giới, hướng về Bình Phước, Tây Ninh rồi sẽ rẽ ngoặt trở lại Việt Nam để vào Củ Chi. Lính Hoàng gia Campuchia nếu gặp quân giải phóng Việt Nam đi lẻ thường xin kiểm tra. Người phiên dịch Campuchia gọi đoàn công tác là "các quan lớn". Có lúc, lính Campuchia ra hiệu xin khám người, đưa tay vuốt dọc thân thể. Khám xong, họ gật đầu rồi lại xin quà: "Bẩm quan, cho xin ít viên đạn AK".

Đoàn rời Quảng Nam từ cuối tháng 3, nhưng mãi đến đầu tháng 8 mới đặt chân tới Củ Chi. Giao liên Củ Chi ra đón, hướng dẫn đoàn làm thủ tục vào căn cứ, việc đầu tiên là dặn kỹ cách đề phòng rắn cắn. Một cô du kích nhắc: "Các anh em chú ý, trước khi xuống hầm phải kiểm tra xem có rắn quằm quặp lửa hay không. Loài rắn này cũng thích chui vào hầm; nếu bị cắn vào đầu, cổ, lưng thì rất khó cấp cứu. Đoàn chiến sĩ thi đua năm 1965 từng có một người vừa xỏ dép đã bị rắn cắn, phải cưa chân".

Đại hội Chiến sĩ thi đua miền Nam năm 1967 diễn ra từ ngày 17.9. Tại Đại hội, các chiến sĩ đọc báo cáo thành tích, chia sẻ kinh nghiệm chiến đấu. Bữa liên hoan có những món ngon hiếm hoi giữa chiến khu như chả, gà, thịt lợn luộc, thịt trâu xào lá lốt. Giữa không gian chiến tranh ác liệt, vài trăm con người vẫn bình an vô sự cho đến ngày rời Củ Chi. ■

(Còn tiếp)

Từ sân khấu bờ sông đến "đường đua" kinh tế thể thao

THU SÂM

Âm thanh, ánh sáng hiện đại, sân khấu mở giữa không gian bờ sông Sài Gòn - lễ khai mạc Đại hội Thể dục thể thao TP.HCM không chỉ dừng lại ở một nghi lễ thể thao, mà đã trở thành một "tuyên ngôn" về cách thành phố kể câu chuyện phát triển của mình. Từ một sự kiện cấp địa phương, TP.HCM cho thấy cách tiếp cận mới đó là thể thao không chỉ là thành tích, mà còn là động lực kinh tế, là không gian trải nghiệm và là ngành công nghiệp có thể tạo ra giá trị lớn.

Với hiệu ứng âm thanh, ánh sáng và công nghệ hiện đại, Lễ khai mạc Đại hội Thể dục thể thao TP.HCM đã vượt khỏi khuôn khổ của một đại hội cấp tỉnh để hướng tới mục tiêu cao hơn Ảnh: LÊ HOÀNG

Từ không gian khép kín đến "sân khấu đô thị mở"

Lễ khai mạc Đại hội Thể dục thể thao TP.HCM gây ấn tượng không chỉ bởi quy mô, mà còn ở cách tổ chức mang tính đột phá. Lần đầu tiên, một đại hội thể thao cấp tỉnh/thành quy tụ tới 168 đoàn cùng 2 lực lượng vũ trang tham gia, với hàng nghìn huấn luyện viên, vận động viên - con số lớn nhất trong lịch sử.

Nhưng điều đáng chú ý hơn cả không nằm ở con số, mà ở tư duy tổ chức. Thay vì bó hẹp trong sân vận động hay nhà thi đấu, lễ khai mạc được đưa ra không gian mở đó là công viên bờ sông Sài Gòn. Đây không chỉ là lựa chọn về địa điểm, mà là một thông điệp chiến lược đưa thể thao trở lại gần với đời sống đô thị, gắn với nhịp sống của người dân và hình ảnh của thành phố.

Ông Nguyễn Nam Nhân, Phó Giám đốc Sở VHTT TP.HCM chia sẻ: "Việc chọn công viên bờ sông xuất phát từ cách tiếp cận mới - đưa thể thao ra khỏi không gian khép kín, gắn với đặc trưng đô thị sông nước của miền Nam. Một TP.HCM hiện đại nhưng vẫn giàu bản sắc, mở rộng về phía sông, hướng ra biển và kết nối các không gian phát triển mới".

Ở góc nhìn rộng hơn, cách làm này cho thấy thể thao đang được "tái định vị", không còn là hoạt động chuyên môn đơn thuần mà trở thành một sản phẩm văn hóa - giải trí - du lịch. Khi một lễ khai mạc có thể trở thành một sự kiện nghệ thuật, một điểm đến trải nghiệm, thì giá trị của thể thao đã vượt ra ngoài phạm vi thi đấu.

Tư duy đưa thể thao ra không gian mở, gắn với đời sống đô thị cũng là cách mà nhiều quốc gia phát triển đã lựa chọn, trong đó tiêu biểu là Olympic Paris 2024 tại Pháp. Thực tế, mô hình này không phải là mới trên thế giới, nhưng với TP.HCM, đây là bước đi quan trọng, thể hiện sự bắt nhịp với xu hướng toàn cầu đó là biến thể thao thành một phần của đời sống đô thị sáng tạo, nơi mỗi sự kiện đều có thể tạo ra giá trị lan tỏa.

Bài toán kinh tế thể thao của TP.HCM

Nếu lễ khai mạc Đại hội Thể dục thể thao TP.HCM là một "tín hiệu", thì Olympic Paris 2024 chính là minh chứng rõ nét cho hiệu quả của cách tiếp cận này.

Lần đầu tiên trong lịch sử, lễ khai mạc Thế vận hội không diễn ra trong sân vận động mà được tổ chức trên sông Seine, với đoàn vận động viên diễu hành trên hàng trăm con thuyền dọc theo tuyến đường dài khoảng 6 km qua trung tâm thủ đô nước Pháp. Không gian đô thị (từ tháp Eiffel đến các công trình biểu tượng) trở thành một phần của sân khấu, nơi khán giả không chỉ theo dõi một nghi lễ thể thao mà còn trực tiếp trải nghiệm một "Paris sống động" giữa lòng sự kiện.

Hiệu ứng từ cách tổ chức này nhanh chóng lan tỏa sang lĩnh vực du lịch và dịch vụ. Theo các đánh giá ban đầu từ phía Pháp, trong thời gian diễn ra Olympic, lượng khách lưu trú, chi tiêu tại nhà hàng, quán bar, bảo tàng… đều tăng mạnh, có thời điểm ghi nhận mức tăng hai chữ số ở một số lĩnh vực. Tổng cộng, khu vực Paris đã đón khoảng 11,2 triệu lượt khách trong suốt kỳ Thế vận hội, cho thấy sức hút đặc biệt của sự kiện thể thao lớn nhất hành tinh.

Ở góc độ dài hạn, nhiều nghiên cứu quốc tế dự báo Olympic Paris có thể mang lại tác động kinh tế lên tới hàng tỉ euro trong nhiều năm tới, đồng thời góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế trong ngắn hạn. Tuy vậy, các báo cáo tổng hợp cũng chỉ ra rằng mức tăng trưởng không diễn ra đồng đều giữa các thời điểm và khu vực, phản ánh đặc trưng của một sự kiện có quy mô toàn cầu đó là vừa tạo cú hích mạnh mẽ, vừa đặt ra yêu cầu về cách khai thác hiệu quả giá trị sau sự kiện.

Đặt trong bối cảnh TP.HCM, câu chuyện không còn là "có nên phát triển kinh tế thể thao hay không", mà là "phát triển như thế nào để tạo ra giá trị bền vững". TS Lý Đại Nghĩa, Giám đốc Trung tâm Huấn luyện và Thi đấu Thể thao TP.HCM nhận định: "Thành phố đang đứng trước "cơ hội vàng" khi hội tụ ba yếu tố: Dân số đông, thu nhập cao và nhu cầu sống khỏe tăng mạnh".

Theo ông Nghĩa, để biến tiềm năng thành sức mạnh thực sự, TP.HCM cần tập trung vào bốn trụ cột. Thứ nhất là dịch vụ thể thao đại chúng. Các loại hình như gym, fitness, yoga, cầu lông, bóng đá, pickleball hay võ thuật không còn là phong trào mà đã trở thành một thị trường tiêu dùng rõ rệt. Vấn đề không phải là mở rộng về số lượng, mà là nâng chuẩn, chuẩn hóa và chuyên nghiệp hóa để tạo ra giá trị kinh tế.

Thứ hai là du lịch thể thao và sự kiện thể thao. TP.HCM hoàn toàn có thể trở thành "một chuỗi các sự kiện thể thao" của khu vực, với những giải marathon, lễ hội thể thao hay giải đấu quốc tế. Mỗi sự kiện không chỉ là thi đấu, mà là chuỗi giá trị gồm du lịch, truyền thông và dịch vụ.

Thứ ba là thể thao số và trí tuệ nhân tạo. Trong kỷ nguyên số, một đô thị lớn như TP.HCM không thể đi theo con đường truyền thống, mà phải tận dụng dữ liệu, công nghệ và nền tảng số trong huấn luyện, quản lý và kinh doanh thể thao.

Thứ tư là dịch vụ khoa học - y học thể thao. Đây là lĩnh vực có tốc độ tăng trưởng rất nhanh, không chỉ phục vụ thể thao thành tích cao mà còn đáp ứng nhu cầu chăm sóc sức khỏe, cải thiện thể chất và nâng cao chất lượng sống của người dân.

Từ những phân tích này có thể thấy, thể thao không còn là "phần phụ" của đời sống xã hội, mà đang dần trở thành một ngành kinh tế có cấu trúc rõ ràng, với nhiều lớp giá trị đan xen.

Từ lễ khai mạc Đại hội Thể dục thể thao TP.HCM đến câu chuyện Olympic Paris, một xu hướng đã hiện rõ đó là thể thao đang chuyển mình từ hoạt động chuyên môn sang ngành kinh tế tổng hợp. Với vị thế là trung tâm kinh tế lớn nhất cả nước, cùng tư duy đổi mới và cách tiếp cận hiện đại, TP.HCM hoàn toàn có cơ sở để trở thành đầu tàu kéo kinh tế thể thao Việt Nam bứt phá trong giai đoạn tới. ■

Điền kinh Việt Nam giành 2 HCV tại ABG6

Tại Đại hội Thể thao Bãi biển châu Á lần thứ 6 (ABG6) đang diễn ra tại Tam Á (Hải Nam, Trung Quốc), đội tuyển điền kinh Việt Nam đã tạo dấu ấn nổi bật khi giành được 2 HCV, thể hiện phong độ ổn định và bản lĩnh trước nhiều đối thủ mạnh trong khu vực.

Ở nội dung nhảy xa nữ, vận động viên Hà Thị Thúy Hằng thi đấu ấn tượng để giành HCV với thành tích 6,16m. Trong khi đó, ở nội dung nhảy xa nam, vận động viên Phạm Văn Nghĩa mang về tấm HCV thứ hai với cú nhảy đạt 7,44m đầy thuyết phục. Kết quả này giúp Điền kinh Việt Nam xếp thứ ba toàn đoàn, trong bối cảnh môn thi quy tụ 134 vận động viên đến từ 21 quốc gia và vùng lãnh thổ ở châu Á.

Ghi nhận những đóng góp của các vận động viên, Liên đoàn Điền kinh Việt Nam đã quyết định thưởng 10 triệu đồng cho mỗi tấm HCV của đội tuyển điền kinh Việt Nam.

VÂN SA

Đội tuyển U17 nữ dự VCK U17 châu Á

Hôm qua 28.4, đội tuyển U17 nữ Việt Nam đã lên đường sang Trung Quốc tham dự Vòng chung kết Giải bóng đá nữ U17 châu Á 2026, diễn ra tại Tô Châu (Trung Quốc) từ ngày 30.4 đến 17.5.

Giải có sự tham dự của 12 đội tuyển. Tại Vòng chung kết, đội tuyển U17 nữ Việt Nam nằm ở bảng A cùng các đối thủ Trung Quốc, Thái Lan và Myanmar. Theo điều lệ, bốn đội có thành tích tốt nhất sẽ giành quyền đại diện châu Á tham dự FIFA U17 Women's World Cup Morocco 2026.

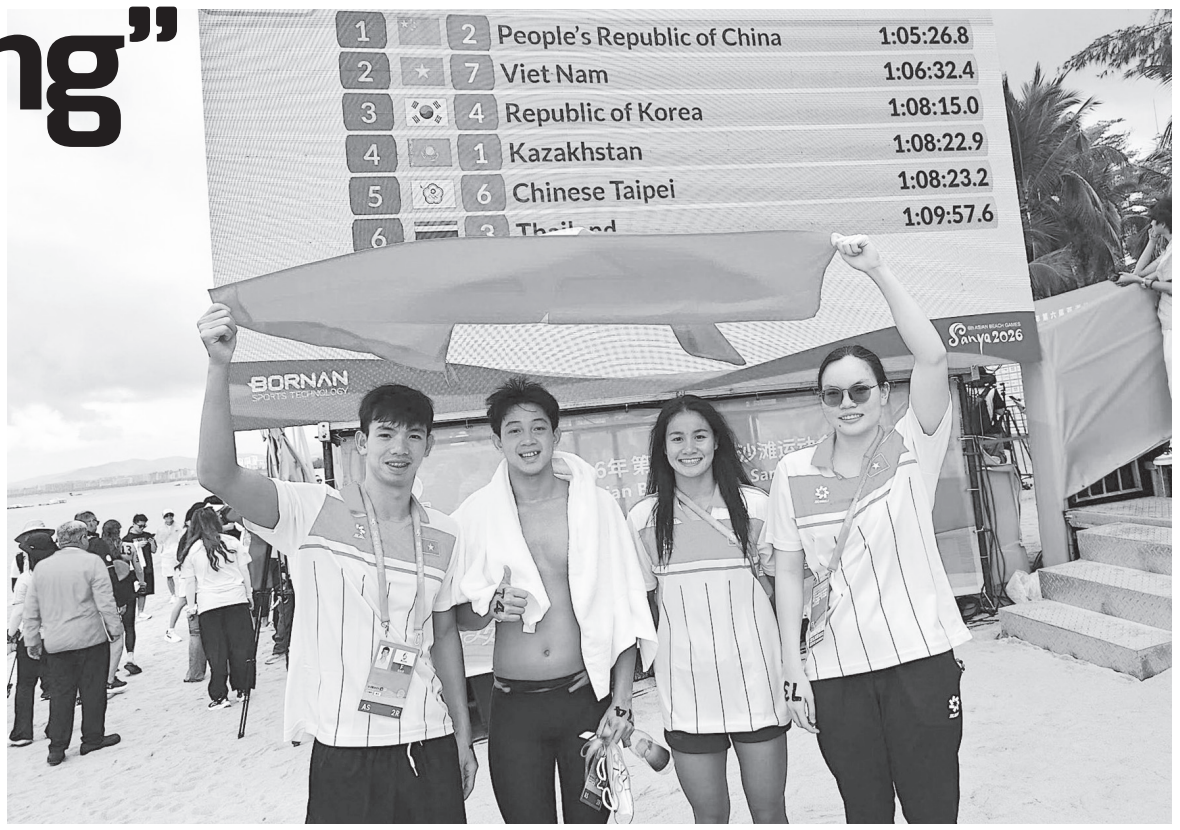
HLV trưởng Okiyama Masahiko cho biết, được sự quan tâm, tạo điều kiện của LĐBĐVN, đội tuyển đã có sự chuẩn bị tích cực, đặc biệt sau chuyến tập huấn tại Nhật Bản và giai đoạn rèn luyện tại Trung tâm Đào tạo Bóng đá trẻ Việt Nam. "Toàn đội sẽ nỗ lực thi đấu với quyết tâm cao nhất", HLV Okiyama Masahiko nhấn mạnh.

NGỌC NGUYỄN

Những tấm huy chương "quý hơn vàng"

● VĨNH HY

Tại Đại hội Thể thao bãi biển châu Á lần thứ 6 (ABG6) năm 2026 đang diễn ra tại thành phố Tam Á (tỉnh Hải Nam, Trung Quốc), các kình ngư Việt Nam đã giành được 2 HCB và 2 HCĐ ở môn bơi mặt nước. Dù chưa phải là những tấm huy chương cao nhất, nhưng đây là minh chứng rõ nét cho sự tiến bộ mạnh mẽ của bơi Việt Nam, đặc biệt ở các nội dung đường dài khắc nghiệt đòi hỏi nền tảng thể lực bền bỉ, chiến thuật hợp lý và ý chí thi đấu kiên cường.

Dù không thể có được tấm huy chương cao nhất, nhưng thành tích của Huy Hoàng (bìa trái), Mỹ Tiên (thứ hai từ phải sang) cùng các đồng đội là rất ấn tượng

Hành trình 10 năm bền bỉ của Huy Hoàng

Tại ABG6, cái tên Nguyễn Huy Hoàng một lần nữa được xướng lên trên bục nhận huy chương. Hai tấm HCB không chỉ là thành quả của nỗ lực, mà còn là minh chứng cho sự trưởng thành vượt bậc của một tài năng đã được tôi luyện qua thời gian.

Ở nội dung bơi biển (5km) đường dài đầy khắc nghiệt, nơi các VĐV phải đối mặt với sóng lớn, dòng chảy phức tạp và áp lực thể lực kéo dài, Huy Hoàng đã thể hiện bản lĩnh thi đấu đáng nể. Anh cán đích với thành tích 53 phút 53 giây 2, chỉ kém người giành HCV là kình ngư chủ nhà Zhang Ziyang đúng vài giây sít sao. Khoảng cách mong manh ấy càng cho thấy đẳng cấp và sự lì lợm của Huy Hoàng khi anh luôn duy trì vị trí trong nhóm dẫn đầu suốt cuộc đua.

Không dừng lại ở đó, Huy Hoàng tiếp tục cùng các đồng đội Võ Thị Mỹ Tiên, Mai Trần Tuấn Anh và Nguyễn Khả Nhi giành thêm tấm HCB nội dung tiếp sức 4x1.500m với thời gian 1 giờ 6 phút 32.4 giây, chỉ xếp sau đội chủ nhà Trung Quốc. Thành tích này phản ánh sự tiến bộ đồng đều của bơi lội Việt Nam, trong đó Huy Hoàng vẫn là đầu tàu dẫn dắt.

Cách đây tròn một thập kỷ, Huy Hoàng từng góp mặt tại ABG năm 2016 tổ chức tại Đà Nẵng. Khi ấy, cậu thiếu niên 16 tuổi chỉ xếp hạng 4 nội dung bơi biển 10km - một kết quả đáng khích lệ nhưng chưa đủ để tạo dấu ấn lớn. Tuy nhiên, chính từ những bước đi đầu tiên đó, Huy Hoàng đã âm thầm tích lũy kinh nghiệm, rèn giũa ý chí để từng bước vươn mình ra biển lớn.

Mười năm - một chặng đường không hề ngắn, nhất là với thể thao đỉnh cao. Từ một VĐV trẻ thi đấu để học hỏi, Huy Hoàng giờ đây đã bước vào độ chín của sự nghiệp. Anh không chỉ giành huy chương tại đấu trường châu lục mà còn liên tục gặt hái thành công ở các giải vô địch châu Á, SEA Games, khẳng định vị thế số 1 của bơi lội Việt Nam ở các nội dung đường dài.

Điều làm nên một Huy Hoàng hiện tại không chỉ là tài năng thiên bẩm, mà còn là tinh thần khổ luyện đáng nể. Suốt 10 năm qua, anh gần như không có quãng nghỉ dài, luôn duy trì cường độ tập luyện khắc nghiệt để cải thiện thể lực và kỹ thuật. Những buổi tập kéo dài hàng giờ dưới nước, những lần vượt qua giới hạn bản thân đã giúp anh tích lũy nền tảng vững chắc để chinh phục các đấu trường lớn.

Hai tấm HCB tại ABG6 không phải là đích đến cuối cùng, mà là dấu mốc khẳng định hành trình bền bỉ của một VĐV luôn khát khao chinh phục. Với phong độ hiện tại và tinh thần không ngừng tiến lên, "Rái cá sông Gianh" hoàn toàn có thể hướng tới những mục tiêu cao hơn trong tương lai, tiếp tục viết tiếp câu chuyện đẹp cho bơi Việt Nam trên đấu trường quốc tế.

Tấm huy chương lịch sử của Mỹ Tiên

Tại ABG6, nữ kình ngư Võ Thị Mỹ Tiên đã viết nên cột mốc đáng nhớ cho thể thao Việt Nam khi giành 1 HCĐ cá nhân và 1 HCB đồng đội. Ở nội dung bơi biển 5km nữ, nơi quy tụ 17 VĐV hàng đầu khu vực, cuộc cạnh tranh được dự báo vô cùng khốc liệt. Trong điều kiện thi đấu khắc nghiệt với sóng lớn, dòng chảy mạnh và áp lực thể lực kéo dài, Mỹ Tiên đã thể hiện sự bền bỉ và bản lĩnh đáng nể. Cô cán đích ở vị trí thứ 3 với thời gian 1 giờ 1 phút 57.7 giây, chỉ xếp sau hai VĐV của Trung Quốc.

Tấm HCĐ này càng trở nên ý nghĩa khi nó đánh dấu lần đầu tiên trong lịch sử, một nữ VĐV bơi Việt Nam giành huy chương tại ABG. Trước đó, dù đã nhiều lần tham dự sân chơi này, bơi lội nữ Việt Nam vẫn chưa thể chạm tay tới bục vinh quang. Vì vậy, thành tích của Mỹ Tiên không đơn thuần là một tấm huy chương, mà là bước đột phá mang tính biểu tượng. Không dừng lại ở nội dung cá nhân, Mỹ Tiên còn góp công lớn trong đội hình tiếp sức 4x1.500m, cùng các đồng đội mang về tấm HCB quý giá cho Đoàn Thể thao Việt Nam.

Điều đáng nói, đây đã là năm thứ hai liên tiếp Mỹ Tiên giành huy chương ở nội dung bơi mặt nước mở tại các đại hội lớn. Trước đó, tại SEA Games 33 ở Thái Lan, kình ngư sinh năm 2005 đã giành HCĐ ở cự ly 10km nữ và HCV tiếp sức. Sự ổn định về phong độ và khả năng thích nghi với môi trường thi đấu khắc nghiệt đã giúp Mỹ Tiên từng bước khẳng định vị thế của mình.

Bơi mặt nước mở vốn được xem là một trong những nội dung khắc nghiệt nhất của môn bơi. Không có làn bơi cố định như trong hồ, VĐV phải đối mặt với nhiều yếu tố tự nhiên khó lường, từ sóng biển, nhiệt độ nước cho đến chiến thuật phân phối sức. Chính vì vậy, việc giành huy chương ở nội dung này đòi hỏi không chỉ thể lực mà còn là ý chí và bản lĩnh thi đấu phi thường.

Hai tấm huy chương tại ABG6 là minh chứng rõ nét cho tinh thần không bỏ cuộc của Mỹ Tiên. Từ một VĐV trẻ, cô đã vươn lên trở thành niềm hy vọng hàng đầu của bơi lội nữ Việt Nam. Thành công của kình ngư quê Tây Ninh không chỉ góp phần nâng tầm vị thế thể thao nước nhà, mà còn truyền cảm hứng mạnh mẽ cho thế hệ VĐV trẻ tiếp bước, chinh phục những thử thách lớn hơn trong tương lai. ■

Đua thuyền ghi dấu ấn tại đấu trường châu Á

Khép lại hành trình tranh tài tại các giải đấu cấp châu lục trong tháng 4, đua thuyền Việt Nam đã để lại dấu ấn đậm nét với những thành tích ấn tượng, qua đó khẳng định vị thế ngày càng vững chắc trên bản đồ thể thao châu Á. Từ Cup vô địch rowing châu Á 2026 tại Hàn Quốc đến Giải vô địch canoeing châu Á diễn ra ở Trung Quốc, các tay chèo Việt Nam đã thi đấu đầy nỗ lực và mang về nhiều tấm huy chương quý giá.

Tại Cup châu Á 2026, rowing Việt Nam đã xuất sắc giành 1 HCV và 4 HCB, một kết quả cho thấy sự tiến bộ rõ rệt cả về chuyên môn lẫn bản lĩnh thi đấu. Điểm sáng nổi bật nhất chính là chiến thắng ở nội dung thuyền 4 nữ mái chèo đơn (W4), nơi bộ tứ Phạm Thúy My, Hà Ngọc Linh Nhi, Lê Thị Kim Trúc và H JuLy Bya đã thi đấu đầy ăn ý và bứt phá mạnh mẽ ở chặng nước rút để cán đích đầu tiên.

Không chỉ dừng lại ở đó, các tay chèo còn giành thêm 4 HCB ở những nội dung quan trọng như thuyền đôi nữ mái chèo kép (W2X), thuyền 4 nữ mái chèo kép (W4X), thuyền đôi nam (M2) và thuyền 4 nam (M4). Những kết quả này cho thấy sự đồng đều về lực lượng và khả năng cạnh tranh ở nhiều nội dung khác nhau của các tay chèo Việt Nam trước các đối thủ mạnh trong khu vực.

Trong khi đó, tại Giải vô địch châu Á 2026, canoeing Việt Nam tiếp tục nối dài chuỗi thành công với thành tích 1 HCV, 2 HCB và 3 HCĐ. Tay chèo Nguyễn Hồng Thái trở thành tâm điểm khi xuất sắc giành HCV ở nội dung C1 5.000m sau màn trình diễn bền bỉ và chiến thuật hợp lý. Anh cũng đóng góp thêm một HCB ở nội dung C1 500m, cho thấy phong độ ổn định và đẳng cấp của mình.

Bên cạnh đó, cặp VĐV Nguyễn Thị Hương và Diệp Thị Hương cũng thi đấu nổi bật khi giành HCB ở nội dung C2 1.000m và HCĐ ở nội dung C2 500m. Các tấm HCĐ còn lại thuộc về Phạm Hồng Quân (C1 5.000m) và Huỳnh Cao Minh (K1 200m), góp phần hoàn thiện bảng thành tích đáng khích lệ cho canoeing Việt Nam.

Những kết quả tích cực tại các giải đấu châu Á lần này không chỉ phản ánh sự đầu tư đúng hướng của đua thuyền Việt Nam mà còn là bước chạy đà quan trọng hướng tới ASIAD 20 vào tháng 9 tới tại Nhật Bản.

BẢO ANH

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

Điện ảnh Trung Quốc tìm kiếm tiếng nói toàn cầu

● P. MINH

Khi Liên hoan phim quốc tế Bắc Kinh lần thứ 14 (BIFF) diễn ra sôi động tại Bắc Kinh (Trung Quốc), tâm điểm không chỉ là những buổi công chiếu hay sự kiện thảm đỏ, mà còn ở các cuộc đối thoại chuyên sâu về tương lai của điện ảnh Trung Quốc trên bản đồ thế giới.

Trong bối cảnh ngành công nghiệp điện ảnh toàn cầu đang thay đổi nhanh chóng, các nhà làm phim, nhà phê bình và chuyên gia quốc tế đều chung một câu hỏi rằng làm thế nào để phim Trung Quốc có thể vươn ra toàn cầu một cách bền vững.

Tại BIFF, nữ diễn viên người Pháp Juliette Binoche, Chủ tịch Ban giám khảo giải Tiantan khẳng định cốt lõi của điện ảnh vẫn nằm ở lối kể chuyện chân thực, đồng thời nhấn mạnh phim ảnh không chỉ để giải trí mà còn là cầu nối văn hóa. Theo Juliette Binoche, sức hút của điện ảnh Trung Quốc đến từ sự đa dạng trong góc nhìn và phong cách riêng của từng đạo diễn, thay vì một công thức chung.

Quan điểm này đã nhận được sự đồng tình từ đạo diễn Trần Anh Hùng, người từng giành giải tại Liên hoan phim Cannes. Theo đạo diễn Trần Anh Hùng, điều khiến khán giả quốc tế bị thu hút không phải là sự khác biệt bề mặt, mà là chiều sâu cảm xúc và cách kể chuyện độc đáo. Ông cũng cho rằng, điện ảnh hiện đại đang đối mặt với nguy cơ "đồng nhất cảm xúc", khi nhiều bộ phim mang lại trải nghiệm tương tự nhau, thiếu đi chiều sâu và dấu ấn riêng biệt.

Trong khi đó, đạo diễn Brazil Gabriel Mascaro lại nhìn thấy điểm giao thoa giữa Trung Quốc và các quốc gia đang phát triển khác. Đạo diễn Mascaro cho rằng những biến đổi xã hội nhanh chóng tại Trung Quốc là chất liệu giàu tiềm năng, bởi chúng phản ánh những trải nghiệm mang tính toàn cầu. Chính sự tương đồng này giúp khán giả quốc tế dễ dàng đồng cảm với các câu chuyện được kể.

Khán giả có mặt tại Liên hoan phim quốc tế Bắc Kinh lần thứ 14 Ảnh: LI HAO/GT

Âm nhạc là yếu tố thường bị xem là "hậu cảnh", cũng được nhấn mạnh như một ngôn ngữ toàn cầu quan trọng. Nhà soạn nhạc người Anh Simon Franglen, người đứng sau thành công của các bom tấn như "Avatar" và "Titanic" cho rằng âm nhạc chính là "nhịp đập" của điện ảnh. Theo ông, dù ở bất kỳ quốc gia nào, mục tiêu cuối cùng vẫn là tạo ra sự kết nối cảm xúc sâu sắc với khán giả, điều mà âm nhạc có thể làm.

Bên cạnh yếu tố nghệ thuật, khả năng tiếp cận thị trường quốc tế cũng là chủ đề nóng tại các diễn đàn của BIFF. Nhiều chuyên gia đã chia sẻ góc nhìn thực tế về thị hiếu khán giả toàn cầu. Theo đó, phim Trung Quốc đang dần thu hút sự quan tâm tại nhiều thị trường, đặc biệt là ở những quốc gia có sự tương đồng văn hóa. Các thể loại như hài, hành động và phim kinh phí lớn thường dễ tiếp cận hơn với khán giả quốc tế. Tuy nhiên, những yếu tố tinh tế trong cách kể chuyện, vốn là thế mạnh của điện ảnh Trung Quốc đôi khi lại trở thành rào cản đối với người xem phương Tây.

Một xu hướng đáng chú ý khác là vai trò ngày càng quan trọng của xây dựng thương hiệu nội dung (IP). Những tác phẩm kinh điển như *Tây Du Ký* hay các nhân vật thần thoại như Trư Bát Giới đã chứng minh khả năng vượt qua biên giới văn hóa để tiếp cận khán giả toàn cầu. Từ nền tảng này, ngành công nghiệp điện ảnh Trung Quốc đang nỗ lực phát triển các IP mới có tính quốc tế hóa cao hơn, nhằm tạo ra sức hút lâu dài trên thị trường nước ngoài.

Dù vậy, các chuyên gia đều thống nhất rằng chìa khóa không nằm ở việc "quốc tế hóa" một cách máy móc, mà ở sự cân bằng. Điện ảnh Trung Quốc cần giữ được bản sắc riêng trong khi vẫn tìm ra cách truyền tải dễ hiểu với khán giả toàn cầu. Những câu chuyện xoay quanh về gia đình, tình yêu, sự thay đổi xã hội, nếu được kể bằng ngôn ngữ điện ảnh tinh tế, hoàn toàn có thể vượt qua rào cản văn hóa.

Tại BIFF năm nay, nhiều ý kiến cho rằng điện ảnh Trung Quốc đang đứng trước cơ hội lớn để khẳng định vị thế quốc tế. Với sự đa dạng trong phong cách đạo diễn, sự đầu tư vào nội dung và chiến lược quảng bá ngày càng bài bản, ngành công nghiệp này có tiềm năng trở thành một trong những trụ cột của điện ảnh toàn cầu.

Như nữ diễn viên người Pháp Juliette Binoche nhận định, chính sự khác biệt trong cách kể chuyện của các nhà làm phim Trung Quốc đang góp phần làm phong phú điện ảnh thế giới. Trong hành trình tìm kiếm tiếng nói toàn cầu, điều quan trọng không phải là thay đổi bản sắc, mà là kể những câu chuyện bản địa theo cách mà thế giới có thể cảm nhận và đồng cảm. ■

GÓC BÌNH LUẬN

Không chỉ là cấm hay kiểm soát

● LƯƠNG SAN

Tình trạng trẻ em sử dụng thuốc lá điện tử tại Thái Lan đang gia tăng nhanh chóng và trở thành hồi chuông cảnh báo nghiêm trọng. Việc học sinh tiểu học công khai hút thuốc lá và đăng tải lên mạng xã hội không còn là hiện tượng cá biệt mà đang dần trở thành xu hướng đáng lo ngại, cho thấy mức độ xâm nhập sâu của sản phẩm này vào lứa tuổi vị thành niên, thậm chí là trẻ nhỏ.

Từng được coi là sản phẩm dành cho người trưởng thành, thuốc lá điện tử nay đã lan xuống cả nhóm tuổi rất nhỏ. Số liệu cho thấy mức độ sử dụng tăng mạnh cả về số lượng lẫn độ tuổi bắt đầu. Khảo sát năm 2024 của Bộ Hỗ trợ Dịch vụ Y tế cho thấy, hơn 40.000 người từ 6-30 tuổi ghi nhận 18,6% từng sử dụng, trong khi hơn một nửa thanh thiếu niên tin rằng thuốc lá điện tử ít gây hại hơn thuốc lá truyền thống, một nhận thức sai lệch đầy nguy hiểm.

Các nghiên cứu khác còn chỉ ra tình hình đáng báo động hơn, tỷ lệ sử dụng thuốc lá điện tử ở nhóm tuổi 13-15 đã tăng từ 3,3% năm 2015 lên 17,6% năm 2022. Thậm chí, có trường hợp trẻ em chỉ mới 5 tuổi đã từng thử sử dụng. Những con số này cho thấy không chỉ mức độ lan rộng, mà còn là sự "trẻ hóa" nhanh chóng của hành vi sử dụng.

Nguyên nhân không chỉ đến từ việc tiếp cận qua mạng xã hội hay các kênh không chính thức, mà còn nằm ở cách thuốc lá điện tử được thiết kế và quảng bá. Theo các chuyên gia, nhiều sản phẩm có hình thức giống đồ chơi, màu sắc bắt mắt, hương vị ngọt như kẹo, khiến trẻ em khó nhận diện nguy cơ. Điều này khiến ranh giới giữa sản phẩm giải trí và sản phẩm gây hại trở nên mờ nhạt.

Bên cạnh đó, nhận thức sai lệch trong giới trẻ đang thúc đẩy xu hướng này. Nhiều em tin thuốc lá điện tử giúp cai thuốc lá truyền thống, hoặc không chứa nicotine độc hại. Khi kết hợp với tò mò, áp lực bạn bè và mạng xã hội, hành vi sử dụng dần bị bình thường hóa.

Đáng lo ngại là các chiến dịch hiện nay chủ yếu dừng ở cảnh báo "không được sử dụng", mà chưa trang bị kỹ năng cho trẻ em đối mặt tình huống thực tế. Trong khi đó, nhiều em đã tiếp xúc với thuốc lá điện tử khi chưa đủ nhận thức về hậu quả, cho thấy giáo dục hiện tại chưa theo kịp tốc độ lan truyền nhanh của môi trường số và áp lực xã hội ngày càng lớn.

Vì vậy, vấn đề không chỉ nằm ở việc cấm hay kiểm soát, mà quan trọng hơn là xây dựng năng lực "nói không" cho trẻ em, một kỹ năng xã hội thiết yếu. Khi một đứa trẻ hiểu rằng từ chối không phải là yếu đuối mà là sự tự bảo vệ, đó mới là nền tảng bền vững nhất để ngăn chặn làn sóng thuốc lá điện tử lan rộng hơn nữa. ■

Thử nghiệm robot hình người làm nhân viên bốc xếp hành lý

Hãng hàng không Nhật Bản (Japan Airlines) sẽ thử nghiệm robot hình người làm nhân viên bốc xếp hành lý tại sân bay Haneda Airport ở Tokyo từ đầu tháng 5, nhằm ứng phó tình trạng thiếu hụt lao động ngày càng nghiêm trọng.

Các robot do công ty Unitree sản xuất, cao khoảng 130cm, có khả năng vận chuyển hành lý và hàng hóa trên đường băng. Trong buổi trình diễn gần đây, robot đã thử nghiệm đẩy hàng lên băng chuyền cạnh máy bay và thực hiện các thao tác cơ bản. Mục tiêu thử nghiệm này là giảm tải công việc nặng nhọc cho nhân viên trong bối cảnh lượng khách quốc tế đến Nhật Bản tăng mạnh. Theo thống kê, hơn 7 triệu du khách đã đến nước này chỉ trong hai tháng đầu năm 2026. **KHẢ HÂN**